БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 214 (19.590). • 1986 йил 20 сентябрь, шанба • Баҳоси 3 тийин.

КПСС XXVII СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ

ПАРТИЯНИНГ ХАЛҚ БИЛАН МАСЛАҲАТЛАШУВИ

М. С. ГОРБАЧЕВнинг Краснодар ва Ставрополь ўлкалари меҳнаткашлари билан учрашувлари

КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачевнинг меҳнаткашлар билан ҳар галги учрашуви етук проблемаларни қандай қилиб яхшироқ ҳал этиш кераклигини, олға томон қилаётган ҳаракатимизга халақит бераётган тўсиқларни тугатиш учун нима қилиш лозимлигини муҳокама қилиш заруратидан келиб чиқади.

М. С. Горбачев яқиндагина, бир ойдан сал кўпроқ вақт муқаддам Узоқ Шарқнинг тараққиёти билан танишган эди. Мана энди Кубань ва Ставрополга иш юзасидан янги командировка бошланди. 18 сентябрь куннинг биринчи ярмида М. С. Горбачев Краснодарда В. И. Ленин ҳайкали пойига гуллар қўйди.

Сўнгра у шаҳар бўйлаб сайр қилди. Меҳнаткашлар билан суҳбатлар бўлди. М. С. Горбачев шаҳарнинг социал тараққиётини краснодарликларнинг меҳнат ва турмуш шароитларини қизиқиб суриштирди. Бу масалаларни муваффақиятли ҳал этиш учун маҳаллий ресурслардан тўлароқ фойдаланиш, қурилиш базасининг қувватларини ошириш зарур, деб таъкидлади КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари. М. С. Горбачев Краснодарда ёшлар учун уй-жой комплекслари қуриш тўғрисидаги таклифни қўллаб-қувватлади.

М. С. Горбачевнинг меҳнаткашлар билан суҳбатлари характерини кўрсатиш учун Краснодарнинг марказий кўчасида бўлиб ўтган мана шундай бир гаплашувнинг стенографик ёзувини эътиборингизга ҳавола қиламиз.

СУРАТДА: М. С. Горбачевнинг Краснодар аҳолиси билан учрашув пайти.

ТАСС телефотоси.

М. С. Горбачев: Мен отпускадаман, шунинг учун узоқ вақт гаплашаверишим мумкин, сизлар эса ишлашингиз керак. Бироқ икки оғиз сўз айтмоқчиман, энг муҳими сизлардан сўрамоқчиман. Апрель Пленумидан кейин орада қарийб бир ярим йил ва партия XXVII съездидан кейин қарийб ярим йил вақт ўтди. Биз, катта аммо реал режаларни белгилаганмиз. Бу сафар биз ҳамма нарсани жуда пухта чамалаб режалаштирдик. Қандайдир ғаройиб қасрлар керак эмас. Айни вақтда бу режалар жуда тиғиз план тарзида ишлаб чиқилган. Бу — биринчиси.

Чунки бутун иш фақат экономикадан иборат эмас. Биз экономикани қайта қуришимиз, социал соҳадаги ҳамма нарсани қатъиян ўзгартиришимиз керак. Уй-жой ҳам, хизмат соҳаси ҳам, медицина, маориф ҳам шу жумлага киради. Умуман инсон ҳар куни яшайдиган, унинг кайфиятини ва ҳамма нарсага муносабатини белгилайдиган муҳит назарда тутилади. Бу соҳада биз кўпгина муҳим нарсаларни назардан четда қолдирдик.

Ниҳоят, биз кўп нарсани қайтадан идрок қилиб чиқишимиз керак. Советларимизда, комсомолда, партиянинг ўзида нималар бўляпти. Биздаги ахлоқ қандайлигини, ҳамманинг ҳам ахлоқи социалистик принципларга, кекса авлодлар — бирлари революция қилганда, бошқалари тузумимизни, қадриятларимизни, турмуш тарзимизни ҳимоя қилиш учун жондан кечиб жанг қилганларида назарда тутган принципларга мос келадими, йўқми эканини кўздан кечиришимиз керак.

Суҳбатимиздан кейин сизлар мана шуларнинг ҳаммаси тўғрисида ўзингиз ўйлаб кўрсангиз, сўнгра эса ўзаро фикр алмашсангиз, кейинги йилларда биздаги ҳамма ишлар ҳам муносиб тарзда бўлмаганлигини кўрасизлар. Ҳамма иш ҳам бизнинг тасаввурларимизга, турмуш тарзимизга, социалистик қадриятимизга, жумладан бу ерда, Кубанда ҳам муносиб тарзда бўлган эмас. Оғир воқеалар бўлиб ўтди, мана шунда ҳақиқатга тик боқиш керак бўлди. Мана шу ҳақиқат сабоғини биз абадулабад ўзлаштириб олишимиз керак. Бу сабоқдан чиқадиган хулоса битта — ҳаққоний, виждонан яшаш керак.

Бундай қилиш қийинми? Ҳа, қийин.

Баъзи бировлар ўз ишларини қонунга хилоф равишда, бошқаларнинг зарарига бошладилар. Бундай ишлар бор, илгари ҳам бўлган ва ҳозир ҳам бўляпти, ўртоқлар. Шу сабабли биз экономикада, социал соҳада тартиб ўрнатишда, интизомни мустаҳкамлашда, салбий ҳодисаларга қарши курашда қила бошлаган ишларимизнинг ҳаммасини давом эттираверамиз. Давом эттираверамиз деганимда Марказий Комитетни ҳам, ҳукуматни ҳам, сиз меҳнаткашларни ҳам назарда тутаман. Чунки меҳнаткашлар одамларнинг манфаатларига мос келадиган ҳаққоний, тўғри сиёсат бўлишига муҳтождирлар. Бироқ Марказий Комитет билан ҳукуматнинг сиёсатини, ёки уларнинг даъватини одамларимиз тушунмасалар ва қўллаб-қувватламасалар, Марказий Комитет ҳам, ҳукумат ҳам ҳеч нарса қила олмайдилар. Одамлар буни тушунаётганликларини, биз ўтиб олган йўлдан қатъият билан олға бориш кераклигини бу ерда, Кубань диёрида сезиб турибман.

Кубань меҳнаткашлари билан учрашувлардан кейин мана шундай дастлабки хулосаларга келдим.

Сизлардан шуни сўрамоқчиман: Сизлар ҳақиқий қайта қуришни хоҳлайсизларми? Ёки ишлар аста-секин эскичасига бораверсинми?

Овозлар: Қайта қуришни хоҳлаймиз.

М. С. Горбачев: Аёллар қайта қуришни хоҳлашар экан, эркакларчи?

Овозлар: Эркаклар қайта қуришни тағин ҳам активроқ олиб боришлари керак.

М. С. Горбачев: Тўғри. Мен бугун бу ерда ва активларингиз ҳузурида, бутун мамлакатга ҳам шуни айтмоқчиман. Қайта қуришни актив олиб бориш керак. Тўғри фикр.

Яна нималар демоқчисиз? Биз нималар рўй бераётганлиги ҳаммага равшан бўлсин учун, ҳамма билсин учун масалаларни мана шундай тўппа-тўғри, очиқ-ойдин ўртага ташлаётганлигимиз сизларни чўчитмайдими, безовта қилмайдими?

Овозлар: Худди шундай бўлиши керак. Коммунист раҳбарлардан, масъул кишилардан қаттиқроқ жавоб талаб қилиш лозим.

М. С. Горбачев: Ҳаммага нисбатан катта талаблар қўйиш керак, деб ҳисоблайман. Аммо, раҳбарлар билан коммунистлар ўзларига нисбатан қўйиладиган талаблар икки ҳисса кучайтирилиши лозимлигини тушунишлари керак. Бу гапни ҳам мен партия активларига айтмоқчиман. Биз мамлакатда режалаштирган ишларни партиядан бошлаймиз. Энг муҳими — активликдир, сусткашлик ва қолоқликнинг андаккина кўринишларини ҳам улоқтириб ташлаш керак. Аввало, партия халққа яқин бўлиши, унинг эҳтиёжларини билиб туриши, халқ ҳаётининг томир уришини доимо сезиб туриши керак. Биздаги ҳамма ишлар кўнгилдагидек бўлади, чунки халқ партияга эргашиб бормоқда.

Биз қилаётган ишларга ишонаётганингизни сезиб турибман. Ҳамма иш бирданига тўхтаб қолмасмикин, деб қўрқмаяпсизларми?

Овозлар: Айтинг, айтинг, иш бузилиб қолмасин.

М. С. Горбачев: Агар биз бошланган ишдан чекинсак, халқимизнинг жуда хафсаласи пир бўлур эди, деб ўйлайман ва бу гапни очиқчасига айтяпман. Бу эса ҳамма нарсага таъсир қилган бўлур эди. Бунга йўл қўйиб бўлмайди. Энг муҳими эса биз халқ манфаатларини ўйлаб, мамлакат манфаатларини, тинчлик манфаатларини ўйлаб, бунга йўл қўя олмаймиз.

Овоз: Совет мораторийсига қарамай, нега Қўшма Штатлар Невада штатидаги полигонда ядро синовларини давом эттирмоқда?

М. С. Горбачев: Биз тинчлик учун қийин кураш олиб боряпмиз. Илгари АҚШ ўзининг ҳамма милитаристик режаларини кўпгина уйдирмалар билан, Совет Иттифоқининг образини, унинг ташқи сиёсатини жуда сохталаштириб кўрсатиш билан изоҳлар эди.

(Давоми иккинчи бетда).

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ СИЁСИЙ БЮРОСИДА

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси 18 сентябрь куни бўлиб ўтган мажлисида КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети ва ВЦСПСнинг халқ хўжалиги ишлаб чиқариш тармоқларида иш ҳақи системасини такомиллаштириш ва уни меҳнат коллективлари ишлаб топган маблағлар ҳисобига ошириш тўғрисидаги қарорини амалга ошириш чоғида юзага келаётган вазифалар муносабати билан меҳнат коллективларига, партия, касаба союз ва комсомол ташкилотларига мурожаат этиш тўғрисида қарор қабул қилди. Сиёсий бюро ана шу муҳим тадбир тегишли тармоқлардаги барча ходимларнинг жуда актив иштирокида амалга оширилиши, илмий-техника тараққиётини жадаллаштиришга, ишлаб чиқаришнинг самарадорлиги ва маҳсулот сифатини яхшилашга, ҳалол ишлайдиган ходимларни рағбатлантиришга, иш ҳақининг меҳнат миқдори ва сифатига қаттиқ боғлиқлиги принципига изчил амал қилинишига ёрдам бериши лозим, деб яна бир карра таъкидлади. Меҳнаткашлар иш ҳақи системасини қайта қуриш юзасидан белгиланган тадбирларни тушуниб кутиб олишларига, ўзларининг фидокорона меҳнатлари билан ўн иккинчи беш йиллик вазифалари муваффақиятли бажарилишини таъминлашларига ишонч изҳор этилди.

Сиёсий бюро Улуғ Ватан уруши қатнашчиларига ва ҳалок бўлган ҳарбий хизматчиларнинг оилаларига қўшимча имтиёзлар жорий этишни мақсадга мувофиқ, деб топди. Шу муносабат билан умумий касалликлари туфайли инвалид бўлиб қолган Улуғ Ватан уруши қатнашчиларига ўз квартираларини иситиш учун сотиб олаётган ёқилғи қийматини эллик процент арзонлаштириш, Ватанни ҳимоя қилиш чоғида ҳалок бўлган ҳарбий хизматчиларнинг хотинлари ва ота-оналари учун, улар олаётган пенсиядан қатъи назар, уй-жой, ёқилғи ва коммунал хизмат ҳақи тўлашда худди ана шундай имтиёз белгилаш назарда тутилмоқда.

Сиёсий бюро меҳнаткашларнинг КПСС XXVII съезди адресига юборган ёзма ва оғзаки мурожаатларини кўриб чиқиш якунларини муҳокама қилди. Бу иш чоғида гражданларнинг, мазмуни аввало жамиятимиз ҳаётида рўй бераётган катта ўзгаришлар, Коммунистик партиянинг ички ва ташқи сиёсатини совет халқи қўллаб-қувватлаши билан боғлиқ бўлган кўпдан кўп мурожаатлари кўриб чиқилди. Шу муносабат билан съезд почтасида Давлат планларининг бажарилишига ҳалал бераётган нарсалар қаттиқ танқид қилинди, кадрларни танлаш ва жой-жойига қўйиш, фан-техника тараққиётини жадаллаштириш, хўжалик механизмини қайта қуриш, социалистик демократияни, ўз-ўзини бошқариш принципларини ривожлантириш, хўжасизлик, бюрократизм, ичкиликбозлик, социалистик интизом ва қонунчиликнинг бузилишига қарши курашни кучайтириш масалалари ўткир қилиб қўйилди. Меҳнаткашлар ўртага қўйган энг муҳим масалалар партиянинг раҳбар органлари томонидан оператив кўриб чиқилди, бу масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди, зарур топшириқлар берилди.

Сиёсий бюро иттифоқдош республикалар Компартиялари Марказий Комитетларига, ўлка ва область партия комитетларига съезд почтаси билан ишлаш тажрибасини ҳисобга олиб, аҳолининг асосли шикоятлари ва танқидий мулоҳазаларини юзага келтираётган сабабларни йўқотишга қаратилган куч-ғайратларни активлаштиришни, тегишли масалаларни бевосита жойларнинг ўзида яна ҳам оперативроқ ҳал этишни, меҳнаткашларнинг хатларини қараб чиқиш ва уларни қабул қилишни ташкил этишдаги камчиликларни собитқадамлик билан бартараф этишни таклиф қилди.

Сиёсий бюро ўртоқ Н. В. Тализиннинг Хитой Халқ Республикасига сафари, унинг ХХР раҳбар арбоблари билан учрашувлари ва суҳбатлари якунлари тўғрисидаги ахборотини муҳокама қилиб, ана шундай алоқалар икки мамлакат ўртасидаги муносабатлар практикасига тобора кўпроқ кириб бораётганлигини ва бу мамлакатлар ўртасида турли соҳалардаги ўзаро фойдали ҳамкорликни ўзини оқлаган формалар негизида ҳам ва янги, яна ҳам истиқболли формалар қидириш йўли билан ҳам активлаштиришга хизмат қилади, деб таъкидлади.

КПСС XXVII съездида белгиланган йўлга мувофиқ, Совет Иттифоқи бундан буён ҳам Совет — Хитой муносабатлари бизнинг халқларимиз, тинчлик ва социализм ишини мустаҳкамлаш манфаатлари йўлида яхши қўшничилик тусини олиши учун ўзига боғлиқ ҳамма ишларни қилавериши таъкидлаб ўтилди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг мажлисида партия XXVII съезди қарорларини, мамлакат иқтисодий ва социал тараққиётининг ташқи сиёсий йўлини амалга оширишнинг энг муҳим йўналишлари юзасидан КПСС Марказий Комитети йўл-йўриқларини рўёбга чиқаришнинг бошқа муҳим масалалари ҳам кўриб чиқилди.

ШАҲАР БАЙРОҒИДА — ОРДЕН

КУЙБИШЕВ, 19 сентябрь. (ТАСС). Хўжалик ва маданий қурилишда меҳнаткашлар эришган ютуқлар учун, уларнинг революцион ҳаракатдаги хизматларини, Улуғ Ватан урушида ғалабани таъминлашга катта ҳисса қўшганлигини нишонлаб ва асос солинганлигининг 400 йиллиги муносабати билан Куйбишев шаҳри Октябрь Революцияси ордени билан мукофотланди.

Бугун опера ва балет театри биносида партия, совет, жамоат ташкилотлари, меҳнат коллективлари вакилларининг Ватан мукофоти топширилишига бағишланган тантанали йиғилиши бўлди.

Йиғилишда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, РСФСР Министрлар Советининг Раиси В. И. Воротников нутқ сўзлади. У партия Марказий Комитети СССР Олий Совети Президиуми номидан шаҳар ва областнинг барча аҳолисини юксак мукофот билан самимий муборакбод қилди. В. И. Воротников СССР Олий Совети Президиумининг Фармонини ўқиб эшиттирди ва йиғилганларнинг давомли қарсаклари остида орденни шаҳар байроғига қадаб қўйди.

ПАХТАКОР ВА МЕХАНИЗАТОР ЎРТОҚЛАР!

ҲОСИЛ-86

● ТЕРИМНИ ОҚИЛОНА ТАШКИЛ ЭТГАН ИЛҒОР ЗВЕНОЛАР, БРИГАДАЛАР БИРИН-КЕТИН ҒАЛАБА МАРРАСИГА ЕТИБ КЕЛИШМОҚДА. ҒОЛИБЛАРГА ТЕНГЛАШИНГ!

● ҒЎЗА БАРГИ ТЎЛА ТЎКИЛИШИГА ЭРИШИЛГАН ХЎЖАЛИКЛАРДА МАШИНАЛАР ИШГА ТУШИБ, ХИРМОНГА БАРАКА КИРЯПТИ. ДЕФОЛИАЦИЯНИ ҚИСҚА МУДДАТДА СИФАТЛИ ЯКУНЛАЙЛИК!

● ЎЗ АГРЕГАТИНИ МОҲИРЛИК БИЛАН БОШҚАРИБ, СУРЪАТГА СУРЪАТ ҚЎШАЁТГАН СУВОРИЙЛАРДАН ЎРНАК ОЛИНГ!

● ФАРҒОНА

МАШИНА ТЕРИМИ БОШЛАНДИ

Ўзбекистон райони пахтакорлари бу йил давлатга 50 минг тонна пахта етказиб бериш учун курашмоқдалар. Бунинг 18 минг 600 тоннаси «зангори кема»ларда терилади. Кеча райондаги 200 та пахта териш машинаси бир йўла ишга туширилди. Мавсумда машина теримини биринчи бўлиб бошлаб берган «Комсомол» совхозининг Ҳошим Бўриев бошлиқ бригадасида кечга қадар тўртта агрегат билан 15 тоннадан ортиқ пахта терилди. Йўлдошали Обидов, Рўзматжон Маматқулов, Ҳусанбой Отажонов, Соҳибжон Қобилов сингари механизаторларнинг ҳар бири ўзларига бириктирилган «Ўзбекистон» агрегати билан хирмонга 3,5—4 тоннадан «оқ олтин» тўкдилар.

Шу куннинг ўзида бригадада йиллик пахта тайёрлаш плани 60 процентдан ошиб кетди.

А. ПАТТОЕВ.

● НАМАНГАН

ДАСТЛАБКИ ТОЛА — МОЛДАВИЯ ТЎҚИМАЧИЛАРИГА

Намангандаги 3/4 пахта тозалаш заводи коллективи Наманган районидаги «Ленинград», «Партия XXII съезди», Охунбобоев номли, «Қизил байроқ», Свердлов номли колхозлардан 2 минг тонна ҳосилни қабул қилиб олди. Корхонада иш биринчи кунларданоқ уч сменада ташкил этилди. Р. Содиқов, Н. Абдуллаев, С. Бойдадаевлар бошлиқ смена ишчилари дастгоҳларни унумли ишлатиб, юксак меҳнат натижаларига эришмоқдалар.

Корхонанинг тойлаш цехидан чиққан дастлабки 80 тонна юқори сифатли тола туркуми Молдавия тўқимачиларига жўнатилди.

— Шуниси диққатга сазоворки, — дейди завод бош инженери О. Хожиев, — янги қабул қилинган пахтадан тола олиш даражаси 34 дан ошмоқда. Бу — район хўжаликларида съездлар йилида сифатли пахта етиштирилганлигидан далолат!

«Совет Ўзбекистони» мухбири.

● АНДИЖОН

«ОҚ ОЛТИН» КАРВОН КАРВОН...

Избоскан райони хўжаликларидан йўлга чиққан «оқ олтин» карвонлари Пойтуғ пахта тозалаш заводига карнай-сурнайлар билан етиб келдилар. Қизил алвонларга: «Оқ олтин»имизни қабул эт, она-Ватан!» деган сўзлар ёзилган прицеплар бирин-кетин тарозига тушдилар.

Улар районнинг «Октябрь 50 йиллиги» совхози, «Партия XX съезди», «Шарқ юлдузи», Шермат Юсупов номли, К. Маркс номли, Тельман номли колхозларнинг биринчи қизил карвонлари эди. Келтирилган дастлабки ҳосил юқори сортларга қабул қилинди.

Тельман номли колхоз пахтакорлари йиллик планни 20 октябрда бажаришга сўз бердилар. Калинин номли колхознинг Қўзибой Жўраев бошлиқ бригадаси коллективи эса пландаги 310 тонна ўрнига 380 тонна «оқ олтин» топшириш мажбуриятини олди.

Шунингдек Андижон, Ленин, Комсомолобод районларида ҳам «оқ олтин» карвонлари йўлга чиқди. Бу, пахта йиғим-терими областда ялпи бошланганидан дарак!

А. ҚУРОНБОЕВ.

● ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН АССР

ЧЕВАР ТЕРИМЧИЛАР

Беруний районидаги Киров номли колхоз пахтакорлари бу йил она-Ватанга 4500 тонна «оқ олтин» армуғон этишни ният қилганлар. Хўжаликда йиғим-терим ишлари уюшқоқлик билан бошлаб юборилди. Мусобақада Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган пахтакор Ражаббой Султонов бошлиқ бригада миришкорлари олдинда. Заршунослар 86 гектар майдондан 302 тонна дурдона етиштириш иштиёқида суръат ва сифатни кун сайин оширмоқдалар. Эл хирмонига ҳар куни 100—110 килограммдан пахта тўкаётган О. Абдуллаева, М. Эркаева, О. Нуразизова, З. Ҳасанбоева сингари чевар теримчилар бу йил мавсумда 9—10 тоннадан «оқ олтин» териб беришга бел боғлашган.

М. МУХАНОВ.

„ОҚ ОЛТИН“ ХИРМОНИГА

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 19 сентябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун — бир кунда тайёрланган пахта; учинчи устун — мавсум бошидан буён; тўртинчи устун — шу жумладан бир кунда машинада терилган пахта; бешинчи устун — мавсум бошидан буён.

Бухоро	1,35	14,96	0,03	0,06
Фарғона	1,94	14,10	0,30	0,93
Сурхондарё	0,70	7,32	0,07	0,28
ҚҚАССР	0,80	5,98	0,11	0,19
Хоразм	0,88	5,66	0,04	0,04
Қашқадарё	0,58	5,48	0,08	0,16
Андижон	0,66	4,01	0,01	0,01
Навоий	0,73	3,80	—	—
Наманган	0,83	3,29	0,03	0,09
Самарқанд	0,69	2,75	—	—
Тошкент	0,38	2,48	0,01	0,01
Жиззах	0,18	0,66	0,07	0,10
Сирдарё	0,13	0.45	—	0,01
Республика бўйича:	0,78	5,82	0,06	0,14
Шу жумладан ингичка толали пахта:				
Наманган	1,82	12,72	—	—
Сурхондарё	1,08	11,80	0,01	0,02
Бухоро	1,44	7,77	—	—
Навоий	0,80	6,14	—	—
Қашқадарё	0,37	1,98	—	—
Республика бўйича:	0,88	8,48	0,01	0,01

ДЕФОЛИАЦИЯ ҚАНДАЙ БОРМОҚДА?

Республика областларида ғўза дефолиациясининг бориши тўғрисида шу йил 19 сентябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун — бир кунда дефолиация қилинган майдон; учинчи устун — мавсум бошидан буён.

Тошкент	5,5	96,4
Сирдарё	8,3	88,3
Жиззах	5,8	73,7
Сурхондарё	8,1	60,0
ҚҚАССР	7,5	58,1
Бухоро	10,5	46,4
Қашқадарё	7,0	45,2
Хоразм	7,1	40,5
Фарғона	6,4	37,1
Наманган	5,9	32,2
Андижон	3,6	19,3
Самарқанд	5,5	16,4
Навоий	3,4	12,9
Республика бўйича:	6,5	53,9

ПАРТИЯНИНГ ХАЛҚ БИЛАН МАСЛАҲАТЛАШУВИ

(Давоми. Боши биринчи бетда).

Биринчидан, гўё Совет Иттифоқи бутун дунёни забт этиб олиш билан таҳлика солмоқда, ҳарбий устунликка интилмоқда, бутун Ғарбий Европани оккупация қилиб олмоқчи, деб даъво қилмоқдалар. Гўё Совет Иттифоқи Африкага, Осиёга «Панжа урмоқчи» деган гапларни айтмоқдалар. Улар Совет Иттифоқи образини, ўз иборалари билан айтганда, «Рус айиғи», «Рус агрессори» тарзида тасвирладилар. Мен сизларга қараб туриб: наҳотки биз ҳаммамиз, мен ҳам, сизлар ҳам, мамлакатимиздаги нарсаларнинг ҳаммасини барпо этган барча авлодларимиз мана шундай таассурот қолдираётган бўлсак? — деб ўйлаяпман. Биз ўз мамлакатимиз билан фахрланамиз. Биз қанчадан-қанча куч сарфладик ва қанчадан-қанча кишиларимиздан жудо бўлдик. Наҳотки биз бошқа халқларга нисбатан мана шундай маккорона режаларни тузаётган бўлсак? Бир вақтлар биз Раиса Максимовна билан Достоевский асарларини ўқиган эдик. Эҳтимол, русларнинг қалби — энди қардошлик ва бирлик учун жуда очиқ, деб ёзган эди у. Энди совет халқи ҳақида шу гапни айтиш мумкин.

Биз ўзимизнинг ташқи тинчлик сиёсатимиз билан одамларни Ер юзидаги ҳаётни сақлаб қолиш билан бирга, ядро урушига йўл қўймаслик, атроф-муҳитни ҳам сақлаб қолиш учун бирлашишга таклиф қиляпмиз.

Дунё ўз муаммоларини ҳал қилиш учун ресурсларга эгадир. Айтишларича, қуролланиш пойгасига ҳар йили 400 миллиард, эҳтимолки, ҳатто 500—600 миллиард доллар сарфланмоқда. Ҳолбуки, одамларнинг биринчи галдаги эҳтиёжларини қондириш учун 100 ёки 200 миллиард доллар кифоя. Мавжуд маблағлардан фойдаланилса бир йилда шунча иш қилиш мумкин.

Ё бўлмаса: Совет Иттифоқи гўё ҳар қандай контролга қарши, у билан битим тузиб бўлмайди, у битимларга риоя қилмайди, деган гапларни айтган эдилар. Биз бу уйдирмаларнинг ҳаммасини фош қилганлигимизни кўриб турибсизлар. Биз ҳамма соҳаларда шундай сиёсатни таклиф қилдикки, бу сиёсат тинчликсевар бўлганлиги учун у билан баҳс юритиш қийин. Энди одамлар Совет Иттифоқи пропаганда билан шуғулланмоқда, у урушга интилмоқда, деган гапларга ишонқирамай қолдилар. Чет элликлар юртимизга қанчалик кўп келиб, совет кишиларимиз билан мулоқотда бўлсалар, уларнинг саховатли, тинчликсевар, меҳмондўст, содда, қалби очиқ эканлигига шунчалик кўп ишонч ҳосил қилмоқдалар. Бизнинг бир профессоримиз, филология фанлари доктори АҚШнинг 22 та университетида лекция ўқиб қайтиб келди. Унга америкалик олимлар, америкалик зиёлиларнинг намояндалари Россия маънавийликнинг сўнгги макони, маскани бўлиб қолаётганлиги тўғрисида гапиришди. Умуман бизнинг мамлакатимиз қандайлигини, биз қандай халқ эканлигимизни, биз нималарни ўйлаб, нималарни орзу қилаётганимизни, нималарга интилаётганимизни одамлар тушуна бошладилар. Мана шуларни биз ташқи сиёсатимизда мужассамлаштиряпмиз. Бу — жуда кучли жиҳатдир.

Аммо энг илғор ташқи сиёсат мустаҳкам базага таяниши керак. Бу база юз ўгириб бўлмайдиган реалликлардир. Қудратли экономика, жипслашган халқ, мустаҳкам мудофаа мана шундай реалликлардир. Мана шуларнинг ҳаммаси сиз билан бизнинг қўлимизда.

Милитарист доираларнинг намояндалари билан бир битимга келиш қийин. Аммо Америка халқи, бошқа ҳамма халқлар ҳам тинчликдан манфаатдордирлар. Биз шунга асосланиб иш тутяпмиз ва одамлар тинчликни сақлаб қолиш кераклигини тушуниб оладилар, деб умид қиламиз.

Овоз: Михаил Сергеевич, экономикани қайта қуриш соҳасида жуда кўп иш қилинмоқда, бироқ ,одамларнинг онгини қайта қуриш орқада қолмоқда. Ҳатто моддий жиҳат, онгли жиҳатдан илдамроқ бормоқда, демоқдалар. Икки ўртада тафовут пайдо бўлиб қолмайдими? Шу тафовутни тугатиш учун ҳозир нималар қилинмоқда?

М. С. Горбачев: Ҳа, тафовут пайдо бўлди. Биз тафаккур орқали ҳамма ишни амалга оширишни истаймиз. Хўш, тафаккурнинг ўзи нима? Ҳозир ҳамма муаммолар ошкора ва бутун халқ ўртасида муҳокама қилиниши керак. Биз шундай қилаяпмизми?

Овозлар: Қиляпмиз.

М. С. Горбачев: Биз тартиб ва интизомни мустаҳкамлаяпмиз. Бу одамларнинг онгида бурилиш ясаяптими? Ясаяпти.

Биз одамларни янгича ёндашувларга, бошқача усулларни ўзлаштириб олишга таклиф қилаяпмиз. Гарчи даъватлар, китоблар ва шиорлар ҳам зарур бўлса-да, буларнинг ҳаммаси онгни ўзгартира олмаслигини назарда тутинглар. Мана шулар ҳақида ёзиш ҳам керак. Одам ўз позициясини, онгини, муносабатини кураш жараёнида ўзгартиради. Шу сабабли биз ҳамма жабҳаларда — иқтисодий, социал, маънавий, сиёсий соҳаларда курашни авж олдиряпмиз. Шу жараёнларнинг ҳаммасини авж олдирар эканмиз, тафаккур ўзгариб боради, ёндашув усуллари ўзгариб боради, одамларнинг принципиаллиги мустаҳкамланади, деб умид қиламиз.

Апрель Пленумидан кейин ҳамма одамлар муаммолар ҳақида гапира бошлашди. Аммо — ҳали кўрамиз, деб ўйлаганлар ҳам бўлди. Ҳозир халқ сизга ўхшаб кўпгина масалаларни түппа-тўғри ўртага қўймоқда. Бинобарин, мен одамларнинг активлиги ошган сайин уларнинг тафаккурида қайта қуриш ҳам рўй беришига ишонаман. Шундагина вазифаларимизни ҳал этиш мумкин.

Овоз: Биз чет эллар билан жуда мулойим гаплашаётганимиз йўқми?

М. С. Горбачев: Бизнинг принципимиз шундай: қатъий сиёсат ўтказиш, мен айтиб ўтган принципларни ҳимоя қилиш, аммо ишни амалий руҳда олиб бориш керак. Сабот-матонат кўрсатиш керак. Сабот-матонат — мулойимлик эмас. Улар жазавага тушаверсинлар. Совет—Америка муносабатларида бошланай деб турган илиқликни барбод қилиш учун, бир вақтлар Пауэрсни учирганларидек, ҳар хил найрангларни ўйлаб топмоқдалар. Сўнгра жаҳон аҳли кескинликни юмшатишга қайтиш кераклигини ўйлаб турган пайтда, Корея самолётини учирдилар. Энди қўлидан ушлаб олинган жосус «Данилофф иши»ни кўтариб чиқдилар. У кўп жойларда, шу жумладан, сизларга яқин жойларда ҳам шундай ишлар билан шуғулланган. Улар мана шу жосуслик ишидан фойдаланиб, Совет—Америка муносабатларини яна бузмоқчи ва Совет Иттифоқининг сиёсатига нисбатан шубҳа-гумон уруғларини сочмоқчи, одамларимиз ҳақида Америка халқида эндигина вужудга кела бошлаган тасаввурни бузмоқчи бўлмоқдалар.

Хўш, биз асабийлашишимиз керакми? Йўқ, асабийлашмаймиз. Биз иғвога учмаймиз. Сизлар Совет Иттифоқи кучли бўлишини ва тинчликсеварлик сиёсатини қатъият билан ўтказишни хоҳлаётганингизни тушуниб турибман. Бу — тўғри хоҳиш.

Овоз: Михаил Сергеевич, Кубань бўйлаб қилган сафарингиздан қандай таассурот олдингиз?

М. С. Горбачев: Мен Кубанни азалдан биламан...

Кубань, барча меҳнаткашлар, партия ташкилоти анчагина жиддий даврдан ўтдилар. Бу гап аввало маънавий муҳитга ва тартибга таалуқли. Краснодар партия ташкилоти яхши ишлаяпти, деб ҳисоблайман. Яхши тартиб ўрнатилмоқда. Буни одамлар қўллаб-қувватламоқдалар, кеча бу ҳақда кўп гапирилди. Энди Кубаннинг муҳити тоза бўлиб қолди. Менимча, энг муҳими мана шу.

Овоз: Юртимиз шунча йилдан бери тинч бўлиб келаётганлиги учун ҳукуматимизга катта раҳмат, бу — жуда муҳим иш. Медиклар номидан шуни айтмоқчиманки, соғлиқни сақлашга кўпроқ эътибор берилишини ва меҳнатга яраша ҳақ тўланишини истаймиз.

М. С. Горбачев: Мен сизга шуни айтмоқчиман, сиз жуда катта масалани кўтардингиз. Медицина хизмати— халқ саломатлиги демакдир, халқнинг соғлиғи эса энг катта бойлигимиз. Ҳозир биз соғлиқни сақлаш системамизни ривожлантириш тўғрисида, унинг базасини ривожлантириш ҳақида кўп йилларга мўлжалланган катта қарор тайёрлаяпмиз. Медикларнинг меҳнатини рағбатлантиришни яхшилаш чора-тадбирлари тайёрланяпти.

Соғлиқни сақлаш ва маориф — муҳим соҳалар, деб ҳисоблаймиз. Бу соҳаларни ривожлантирмай туриб, жамият нормал яшай олмайди ва келажак ҳақида ўйлай олмайди. Мактабдан кейин биз бутун соғлиқни сақлаш системамизни жиддий такомиллаштиришга киришамиз.

Овоз: Фан-техника тараққиёти инженерларнинг ролини кўтаришни талаб қилади. Бу масала қандай ҳал этилмоқда?

М. С. Горбачев: Биз бу хусусда яхши қарор қабул қилдик. Бироқ, чамаси, баъзи жойларда бу қарорнинг амалга оширилиши пайсалга солинаётганга ўхшайди. Биз ишлаш юритиш кетган Ленинград тажрибаси асосида қабул қилган ҳамма чора-тадбирларимиз инженер-техник ходимлар 5—7 сўмдан қўшимча ҳақ оладиган қилиб амалга оширилганини аниқладик. Бизнинг ўйлаганимиз — бу эмас.

Биз инженер меҳнатининг обрў-эътиборини кўтариш учун ҳамма ишни қилаверамиз. Бизда маълумот жиҳатидан инженерлар кўп, аммо фикри ва иш натижалари жиҳатидан озроқ. Шу боисдан ҳам инженер ҳозир кўпроқ самара бераётган жойларда унинг меҳнатини рағбатлантириш керак. Тасодифан инженерлар орасига тушиб қолган кишилар эса, эҳтимол ўйлаб кўриб, бошқа иш билан шуғулланганлари маъқулроқ. Ихтиёримиздаги ҳамма нарсани истеъдодли, ишчан инженерларга берайлик. Биз бирон бир қарорни ишлаб чиқаётганимизда одамлар билан, мутахассислар билан маслаҳатлашамиз, бутун мамлакатда муҳокама қиламиз. Кабинетларда кўп қарорларни босиб чиқариш мумкин, аммо уларнинг нафи кам бўлади. Бу ўринда бирон бир камчиликка йўл қўйганга ўхшаймиз.

Овоз: Мен юристман. Ҳамма соҳада — маънавий, моддий соҳаларда юридик хизматнинг обрў-эътиборини кўтариш керак. Бу соҳада ҳозирча ўзгариш сезилмаяпти.

М. С. Горбачев: Сиз жуда тўғри айтдингиз. Умуман биз қонунларга мувофиқ яшашимиз ва ишлашимиз керак. Агар шундай бўлса, адолат ҳам, тартиб ҳам жойига тушади. Ҳозир бизда қонунбузарлар, қонунни четлаб ўтиш ҳоллари жуда кўп. Ҳозир биз юридик фанни ривожлантириш тўғрисида, кадрлар тайёрлаш ҳақида, меҳнаткашларга ҳуқуқ маълумотини бериш тўғрисида қарор қабул қиляпмиз. Бу — жуда муҳим масала. Социалистик қонунчилик тантана қилиши керакда, ахир. Шу билан бирга ҳамма учун битта қонун, ҳамма учун битта интизом, ҳамма учун битта ахлоқ бўлиши керак. Бироқ ҳамма учун социалистик ахлоқни тавсия қилиб, ўзи учун сохта ахлоқни танлаб олаётган шахслар ҳали барҳам топгани йўқ. Бунақаси кетмайди. Буни бутун мамлакат олдида очиқ-ойдин айтиш керак.

Овоз: Ҳозир қурилишни, айниқса қишлоқ қурилишини бошқариш қайта қурилмоқда. Аммо бу иш чўзилиб кетмадими? Ярим йилдан кўпроқ вақтдан бери нормал ишлай олмаяпмиз. Гоҳ бошқарувнинг бир структураси, гоҳ иккинчиси ташкил этилмоқда. Айтишларича, ҳозир учинчиси ташкил этилар эмиш.

М. С. Горбачев: Йўқ, энди масалалар ҳал этиб бўлинди. Муҳокама қилинган пайтда, эҳтимол, учта эмас, балки ўнта вариант бўлгандир. Аммо капитал қурилиш — экономикамизнинг энг мураккаб тармоғи. Уни шу пайтгача бўлган ҳолатда қолдириш ярамайди. Нега? Биринчидан, агар биз бу тармоқни самарали қилмасак, халқ хўжалигини самарали қила олмаймиз. Нималар бўлаётганига бир назар ташланг. Лойиҳалаш пайтида эски лойиҳалар асос қилиб олинмоқда ва техника соҳасидаги қолоқлик давом эттирилмоқда. Кейин бу лойиҳалар норматив муддатларда белгиланганидек, 3—3,5 йилда эмас, балки 6—9 йилда амалга оширилмоқда. Эскирган тарзда лойиҳалаштирилган нарса қурилиш давомида бундан ҳам эскириб қолмоқда. Ниҳоят куч ва воситаларнинг тарқоқлигини олиб кўринг. Шуларнинг ҳаммаси бирга қўшилиб катта-катта маблағларнинг ҳаракатсиз ётиб қолишига олиб бормоқда. Шу сабабли бу жараённинг ҳаммаси — лойиҳалаш ҳам, ишлаб чиқариш фаолияти ҳам битта қўлга — қурилиш комитетларига топширилмоқда. Бошқарув структураси соддалашади. Бундан ташқари, янги структура параллел бўғинларнинг, кераксиз базаларнинг тугатилишига олиб боради, деб умид қиламиз.

Сўнгги вариантни биз энг мақбул вариант, деб ҳисоблаймиз. Бу вариант ҳамма республикаларда, неча ўнлаб обкомларда, қурилишда, фан аҳиллари ўртасида муҳокама қилинган. Уни ҳамма қўллаб-қувватлади. Мана шу сўнгги вариант амалга оширилади. Шу ишни бошқарадиган қурувчилар аппарати ҳам қаппайиб, бесўнақай бўлиб кетди, сансалорлик кўп, деб ўйлаймиз. Ўртоқлар бу аппаратни камида 40 процент қисқартиришни таклиф қилмоқдалар. Тартибга солиш соҳасида катта иш ўтказишга тўғри келади. Биз бу ишни бошладик, уни ўтказаверамиз.

Юқори эшелонга келганда, бу масала ҳал этилган. Ўрта ва қуйи эшелонларда — областлар даражасида ва бевосита ишлаб чиқариш бирликларида бу иш 1986—1987 йилларда амалга оширилади.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Краснодар ўлкасининг партия активлари билан учрашди.

Учрашув чоғида ўлканинг иқтисодий тараққиётини жадаллаштиришга халақит бераётган мавжуд муаммолар қизғин муҳокама қилинди. Жумладан, Усть-Лабинский районидаги «Кубань» колхозининг комплекс бригадаси бошлиғи, икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони **М. И. Клепиков** қишлоқ хўжалик техникасининг сифатини ошириш зарур, деган масалани ўртага қўйди. Биз яхши техника кутяпмиз, деди бригадир. Бу техника оз бўлса-да, аммо яхши ва пишиқ-пухта бўлсин. Биз Сифат белгиси қўйилган янги комбайн олдик. Аммо биз уни қисмларга ажратиб, ҳаммасини кўздан кечириб тартибга соляпмиз, акс ҳолда уни ишлатиб бўлмайди. Бу гап ҳамма машина-механизмларга, уларнинг ҳамма маркаларига ҳам тааллуқлидир. Комбайнни оламиз-у, уни қайтадан кўздан кечириб, тартибга солишга, қайтадан созлашга киришамиз.

М. С. Горбачев: Сифат белгисига етказиб оляпмиз денг?

М. И. Клепиков: Ҳа, Сифат белгиси даражасига ўз устахонамизда етказиб оляпмиз. Шу тариқа биз вужудга келтирган бутун бир ремонт индустрияси асосида Кубаннинг ўзида бир неча завод барпо этиб, ўз техникамизни ишлаб чиқаришимиз мумкин.

М. С. Горбачев: Тўғри.

М. И. Клепиков: Михаил Сергеевич, мен Сизга айтсам, сифат масаласи, эҳтимол, ҳамма масалалардан муҳим бўлса керак. Ҳар қандай маҳсулотнинг сифатини ҳар жиҳатдан ошириш учун одамлар билан ишлаш керак, саноатда ҳам, қишлоқ хўжалигида ҳам.

М. С. Горбачев: Михаил Иванович, Сиз дейман, қишлоқ хўжалигига, аграр саноат комплексигагина эмас, бутун мамлакатга тааллуқли масалани кўтараяпсиз-ку.

М. И. Клепиков: Бутун мамлакатга тааллуқли бу масала.

М. С. Горбачев: Тимашевский районининг ходимлари билан бўлган суҳбатларга қараганда, ҳозир колхозлардан маҳсулот қабул қилишнинг қаттиқ тартиби жорий этилибди. Буни бўшаштирмаслик керак, деб ўйлайман, чунки бу ўринда гап маҳсулотлар ҳақида, халққа бериладиган озиқ-овқат тўғрисида бормоқда. Ҳозир ҳамма сифатга эътибор бераётганлиги жуда соз. Аммо қишлоқ хўжалигига маҳсулот етказиб бераётганларга нисбатан ҳам мана шундай талабчанлик керак. Машиналар сифатли, комплектли бўлсин, машина системалари, машина ва ўғитларнинг керакли турлари етказиб берилсин, зарур рецептларга мувофиқ омихта ем тайёрлансин, ҳоказо ва ҳоказо. Ҳаммага — қишлоққа ҳам, қишлоқ учун буюртмаларга ҳам мана шундай талаблар қўйиладиган пайт келди, деб ўйлайман.

М. И. Клепиков: Ҳозир талаб бир томонлама бўляпти.

М. С. Горбачев: Мен ҳам шуни ўйлаб турибман, бу ерда ҳозир бўлган ахборот воситаларининг вакилларидан бизнинг гапларимизни етказишларини сўраймиз. Буни ҳамма эшитсин. Бу гап кимга тааллуқли бўлса, хулоса чиқариб олади. Озиқ-овқат проблемаси — умумхалқ вазифаси. Буни шунга муносиб равишда ҳал этиш керак.

Активлар йиғилишида **М. С. Горбачев** нутқ сўзлади.

* * *

Тушдан кейин М. С. Горбачев Ставрополга келди. Аэродромда уни ўлка партия комитетининг биринчи секретари И. С. Болдирев, ўлка ижроия комитетининг раиси И. Т. Таранов, ўлка партия комитети бюросининг аъзолари кутиб олдилар.

М. С. Горбачев В. И. Ленин ҳайкали пойига гуллар қўйди.

Ватан озодлиги ва мустақиллиги учун жон берган ставрополликлар шарафига ўрнатилган монумент пойига, шунингдек Гражданлар уруши ва Улуғ Ватан уруши қаҳрамони, армия генерали И. Р. Апанасенко ҳайкали пойига ҳам гуллар қўйилди.

Кўчаларда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари билан Ставрополь меҳнаткашларининг учрашувлари бўлиб ўтди.

Шаҳарнинг марказий майдонида одам кўп тўпланганидан М. С. Горбачевнинг минбарга чиқишига тўғри келди.

Бош секретарь йиғилган кишиларга мурожаат этиб, Ставрополга келиш йўлида меҳнаткашлар билан муҳим учрашувлар бўлганини айтди. Бепоён мамлакатимизнинг қайси республикасида, қайси шаҳрида бўлмайин, одамларнинг кайфияти ўзгараётганини ҳис этдим, деди М. С. Горбачев. Бутун жамиятимиз ҳаракатга келди. Сиёсатимиз мамлакатимизда рўй бераётган воқеаларни ҳаққоний баҳолаш асосида бениҳоя ойдинлашди. Бу сиёсатда ўтмиш авлодларнинг тажрибаси ҳамда мамлакатимизда экономикада, социал соҳани, демократияни ривожлантириш, совет турмуш тарзини қарор топтириш борасида қилинган ишлар эътиборга олинди. Бу шундай бир база бўлдики, биз унга қаттиқ таяниб, нуқсонларимизни ҳам, ютуқларимизни ҳам баҳолашга ва келажак учун реал сиёсатни ишлаб чиқишга муваффақ бўлдик. Аммо бу сиёсат бизнинг зўр куч-ғайратларимизга, партиянинг зўр куч-ғайратларига мўлжаллаб ишлаб чиқилган, партиямиз белгиланган режаларнинг ҳаммаси турмушга татбиқ этилиши учун кўп иш қилиши керак.

Бироқ мамлакатимиздаги энг асосий куч-одамлардир. Агар одамлар шу сиёсатни бажонидил қўллаб-қувватласалар, биз ўйлаб қўйган режаларимизнинг ҳаммасини албатта рўёбга чиқаришимизга бўлган ишончим тобора кўпроқ мустаҳкамланади.

Бизда муаммолар, жуда зарур муаммолар бор. Уй-жой, озиқ-овқат, соғлиқни сақлаш, маориф ва ниҳоят, демократия муаммолари бор. Халқимиз ўзини хўжайин, деб ҳис қилиши керак. Модомики, шундай экан, у катта ва кичик уйда, бу уй яхшироқ безалиши, мукаммаллашиши учун ҳамма ишни қилади. Унда ҳаво ҳам, муҳит ҳам оромбахш бўлиши, унда ҳузур қилиб яшаш ва ўзини одамдек ҳис этиши мумкин бўлади. Бизнинг мана шундай уйимиз — Совет Иттифоқи.

Биз ҳозир баҳслашаяпмиз, эҳтимол, баъзан ҳатто хафалашяпмиз ҳам. Аммо, асосан баҳслашяпмиз, у ёки бу масалалар юзасидан — ҳам экономика, ҳам социал ишлар юзасидан, демократия, жамиятнинг маънавий муҳити масалалари юзасидан ҳам ўз мулоҳазаларимизни айтяпмиз. Бу — нормал ҳол, чунки биз ҳамма ишни шу пайтгача бўлганидан кўра яхшироқ қилишга, йиғилиб қолган ҳамма ишкалликлардан халос бўлишга қарор берганмиз.

Биз ишчилар билан суҳбатлашдик. Ўтмишни эсладик. Фронтчилар қандай қайтиб келганликларини, уларда мамлакатни қайта тиклаш иштиёқи зўр бўлганлигини эсга олдик. Биз шу урушдан кейин 25 йилда ва ҳатто 50 йилда ҳам қаддимизни ростлаб ололмаслигимизни каромат қилган эдилар. Биз қаддимизни ростлаб олдик. Қаддимизни ростлаб олиш билангина чекланмадик. Мамлакатимизнинг имкониятларини ҳам иқтисодий, ҳам сиёсий, ҳам социал соҳаларда бир неча бор кўпайтирдик. Биз қаддимизни ростлаб олиб, шахдам одим ташлай бошладик.

70—80-йиллар маррасидаги бизнинг ҳаракатимизда тўхталиш содир бўлди. Динамикани йўқотдик, баъзи бировлар сусткашликка, беғамликка, бўшашувчанликка кўникиб қолди, ҳамманинг ўртасида — ишчилар, деҳқонлар, зиёлилар орасида, партия ва давлат аппаратида тартибнинг, тузукроқ интизомнинг йўқлиги баъзи бировларга мақбул эди. Аммо буларни бартараф этиш учун бизнинг ихтиёримизда ҳамма нарса бор. Халқимизнинг, партиямизнинг дунёда биринчи янги жамият қуриш соҳасидаги жуда катта тажрибаси бор. Дунёдаги энг қудратли илм-фанга ҳам, жуда катта ресурсларга ҳам эгамиз. Биз мамлакатимизни юксалтириш учун ҳамма нарсаларга эгамиз, бинобарин биз бугун ўтган ҳамма авлодларнинг ва ҳозирги авлоднинг меҳнати туфайли барпо этилган мана шу базага таяниб катта қадам ташлаб олға боришимиз, ҳамма масалаларни жўшқин олға силжитишимиз мумкин. Фақат бунинг учун халқ шу ишларнинг ҳаммасини ўз қўлига олиши зарур. Шунинг учун бизга кенг демократия керак.

Мен демократия ҳақида гапирганимда, бунда сафсатабозлар, юлғичлар, юмалоқ хат ёзувчилар корчалонлик қила бошлайдилар, деган маъно асло келиб чиқмайди. Йўқ! Демократия — аввало бизнинг ақли расо, омилкор, ўқимишли ишчилар синфимиз, катта тажрибага эга бўлган ва хўжаликни коллектив тарзда бошқаришга ишончи комил деҳқонларимиз, ишчи ва деҳқонлар орасидан етишиб чиққан, ўзида зўр интеллектуал потенциални жамғариб олган зиёлиларимиз ўзларининг ҳамма имкониятларини рўёбга чиқаришлари демакдир.

Шу сабабли советлар, партия органлари, жамоат ташкилотларининг ишидаги экономикага ёндашувларни ўзгартириш керак. Одамлар хўжайин бўлишлари керак. Биз ҳаммасини ҳал этамиз, ҳамма иш юришиб кетаверади. Энг муҳими мана шу, ўртоқлар!

Агар қайта қуриш ҳақида гапирадиган бўлсак, бу иш одамлар ўзларини хўжайин деб ҳис қиладиган бўлишларига олиб бориши лозим.

Мен съезддан кейиноқ бир совхоз бригада партия ташкилотининг секретаридан хат олдим. У бундай деб ёзибди: Михаил Сергеевич, мана мен ҳамма кунлар давомида съездни телевидение орқали кўрдим. Кейин докладни ўқиб чиқдим. Биласизми, менда нимадир қилиш керак, деган туйғу пайдо бўлди. Совхоз директорига бориб кўпдан бери анчагина таклифларим тўпланиб қолган, деб айтдим. Бўлим партия ташкилотининг секретари сифатида хўжалигимизда қандай муаммолар борлигини сизга айтмоқчиман,— дедим. У менга нима деди денг: бор, ўз ишингни қилавер, деб айтди. Демак, съезддан аввал совхозда ва мамлакатда рўй бераётган ишларни менинг ишим эмас, деб ҳисоблашган бўлса, съезддан кейин ҳам, буни қарангки, яна менинг ишим эмаслигича қолаверибди.

Бригадир жуда тўғри фаҳмлапти, съезд муҳити унга илҳом берган, шу сабабли у директор ҳузурига борган. Худди булар бизнинг мамлакатимизда эмас, дунёнинг бир четида, қандайдир бошқа давлатда рўй бераётгандек бўлиб чиқибди.

Хатнинг автори тўғри ёзган. Энди жамият кечагидек яшашимизга, кечагидек иш тутишимизга, кечагидек ножўя ишларга тоқат қилмайди. Жамият олға боради. Сиёсий бюрода, Марказий Комитетда, Совет ҳукуматида барча раҳбарлар состави тўла якдилдир. Халқнинг қўллаб-қувватлаши — бизнинг энг катта умидимиздир. Сизлар қабул этилган чора-тадбирларни, партиямизнинг йўлини табриклаётганингизни мен борган жойларимнинг ҳаммасида — мамлакатимиз шаҳарлари ва республикаларида буни ҳис этдим. Бу биз ҳамма қийинчиликларни бартараф қила олишимизнинг энг асосий шарт-шароитидир.

СУРАТДА: М. С. Горбачевнинг Ставрополь шаҳар Ленин майдонида меҳнаткашлар билан учрашув пайти. (ТАСС телефотоси).

А. БЕЛИКОВ,
В. ЖИЛЯКОВ,
Н. СТЯЖКИН,
ТАСС махсус мухбирлари.

МАШҒУЛОТЛАР ТУГАДИ

Тошкент Олий партия мактабининг партия, совет ва идеология кадрлари малакасини ошириш факультетида янги ўқув йилида биринчи тингловчилар группаси машғулотлари тугади. Уларнинг составида Ўзбекистон, Тожикистон, Туркманистон республика ва область газета-журналлари редакторларининг ўринбосарлари ҳамда бўлим мудирлари, шаҳар, район газеталарининг редакторлари, республика, область телевидение ва радиоэшиттириш комитетлари раисларининг ўринбосарлари, бош редакторлари бор эди.

Машғулотлар чоғида партия XXVII съездининг, КПСС Марказий Комитети 1986 йил июнь Пленумининг қарорлари асосида мамлакатни иқтисодий ва социал ривожлантиришни жадаллаштириш проблемалари, ҳозирги босқичда партия ташқи ва ички сиёсатининг асосий мақсадлари ҳамда йўналишлари ўрганиб чиқилди.

Машғулотлар чоғида оммавий информация ва пропаганда воситаларининг ҳозирги замон талабларига мувофиқ ўз фаолиятларини қайта қуриш борасидаги вазифалари кўриб чиқилди. Ўқув программасида идеология ишининг жамоат ишлаб чиқариши самарадорлигини оширишни кўзловчи форма ва методларини такомиллаштириш масалаларига, фан-техника революцияси шароитларида инсон омилини ёритишда матбуотнинг ролига катта ўрин берилди.

Тингловчилар республика газеталари ва журналлари редакцияларининг иш практикаси билан танишдилар. Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасида «Фан-техника тараққиётини тубдан жадаллаштириш — ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишнинг асосий шартидир» мавзуида, В. И. Ленин Марказий музейининг Тошкент филиалида «В. И. Ленин — журналист» мавзуида комплекс машғулотлар ўтказилди.

Тингловчилар орттирилган иш тажрибаларини бирбирлари билан баҳам кўрдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг масъул ходимлари, республика газеталари ва журналларининг редакторлари, республиканинг олимлари тингловчиларга лекциялар ўқидилар.

(ЎзТАГ).

ХИРУРГИЯНИНГ ДОЛЗАРБ ВАЗИФАЛАРИ

19 сентябрь куни Тошкентда ўз ишини якунлаган хирургларнинг XXXI Бутуниттифоқ съездида илмий изланиш ва аҳолига хирургия ёрдами кўрсатишнинг комплекс программаси қабул қилинди. Бу программага кўра, жумладан, клиникалар ҳузурида ихтисослаштирилган йирик бўлимлар очиш, врачларнинг касб тайёргарлигини тубдан яхшилаш, медицина практикасига фан-техника тараққиётининг энг янги ютуқларини жорий этиш назарда тутилади.

Хирурглар Бутуниттифоқ илмий жамиятининг янги состави сайланди. Жамият раислигига яна академик Б. В. Петровский сайланди. ЎзТАГ мухбири билан суҳбатда у қуйидагиларни таъкидлади:

— Тошкентда КПСС XXVII съезди талаблари асосида бутун хирургия хизматини қайта қуриш йўллари хусусида иш манфаатларини ўйлаб, очиқ-ойдин гаплашиб олинди. Эришилган муваффақиятларга қарамай, хирургия хизмати эндиликда анча яхшиланиши лозимлиги рўй-рост кўриниб турибди. Жуда катта касалхона фондидан интенсив фойдаланиш йўли ишлаб чиқилди, медицина практикасининг биринчи навбатдаги вазифалари билан мустаҳкам боғланган тадқиқотларнинг бош йўналишлари белгиланди, оператив даволашнинг прогрессив методикаларини тезроқ жорий этиш, янги асбоблар ва приборлардан кенг фойдаланиш йўллари аниқлаб олинди.

ЯНА УЧРАШГУНЧА ХАЙР, ДЎСТЛАР!

19 сентябрь куни Самарқандда совет ва афғон ёшлари дўстлик фестивали ниҳоясига етди. Беш кун давом этган фестиваль йигит ва қизлар учун чинакам байрам бўлди. Завод цехларида ва студентлар аудиторияларида, кўчалар ва майдонларда фестиваль меҳмонлари қувончли учрашувлар, табассум ва гуллар, дўстона қўл олишувлар билан кутиб олиндилар.

Самарқандда фестиваль қатнашчилари қадимий шаҳарнинг тарихий ва меъморий ёдгорликлари билан танишдилар. Новвойларнинг бу ерда ўтказилган республика конкурсида йигит ва қизлар машҳур Самарқанд нонларини тайёрлаш сирлари билан ошно бўлдилар. Ёш афғонистонликлар Совет Иттифоқидаги тенгдошлари билан биргаликда область совхозларидан бирида пахта теримида қатнашдилар. Иккала мамлакат ёшларининг анжумани фестиваль қатнашчиларининг катта байрам концерти билан ниҳоясига етди. (ЎзТАГ).

ИЛМИЙ-АМАЛИЙ КОНФЕРЕНЦИЯ

КПСС XXVII съездининг қарорлари ва мактаб ислоҳоти талаблари асосида умумий таълим мактаблари ва ҳунар-техника билим юртлари ўқувчиларида марксча-ленинча дунёқарашни шакллантириш масалалари 19 сентябрь куни Тошкентда очилган республика илмий-амалий конференцияси қатнашчиларининг диққат марказида бўлди.

Конференцияда фан асосларини ўқитишни такомиллаштириш, йигит ва қизларга билим бериш жараёнида коммунистик қараш ва эътиқодни шакллантириш проблемаларига катта эътибор берилди. Нутқларда ўқувчиларни атеистик руҳда тарбиялашни кучайтириш, уларда актив ҳаётий позицияни тарбиялашнинг муҳимлиги уқтириб ўтилмоқда.

(ЎзТАГ).

БАҲС БУРЧАГИ

ҚАДРЛИ ГАЗЕТХОН!

«Совет Ўзбекистони» газетаси бугундан бошлаб, янги — «БАҲС БУРЧАГИ» рубрикаси очяпти. Унда республикамиз халқ хўжалигининг турли жабҳаларида ечимини кутаётган муаммолар ҳақида мунозара юритилади.

Республикамиз партия, совет, касаба союз ташкилотлари ҳаётида, саноат корхоналари, қурилиш, транспорт коллективлари фаолиятида, агросаноат комплексларида, фан ва маданият мавзуларида баҳсталаб муаммолар озмунчами? Уларнинг кўпи ҳали ҳал этилмай қолаётганлиги — жадаллаштириш даври одимларига, қайта қуриш соҳасида олиб бораётган тиғиз ишларимиз ижроси ва суръатига халал бериб келаётганлиги сир эмас.

Шу нуқтаи назардан, бўлажак мунозараларда халқ хўжалигимиз ривожига ривож қўшувчи янги резервлар топилиб, янги имкониятлар очилса, не ажаб!

Мақсадимиз — КПСС XXVII съезди қарорлари ва партия Марказий Комитетининг Совет Иттифоқи меҳнаткашларига Мурожаатномасида илгари сурилган жадаллаштириш стратегияси планларини тўла рўёбга чиқариш йўлидаги улуғвор ишларимиз ижросига ҳар биримиз (қайси соҳада ишламайлик) ўз ҳиссамизни қўшишдир.

Қуйида шундай яхши ният ва яхши умидлар билан очаётган янги рубрикамизнинг дастлабки материалини эътиборингизга ҳавола қиламиз.

ПАХТА, ТОЛА, СИФАТ ВА БАҲО

ҲОСИЛНИ ҚАБУЛ ҚИЛИШ ВАҚТИДА УНИНГ СИФАТИНИ БАҲОЛАШ ИШЛАРИ ЖАРАЁНЛАРИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ МУАММОЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Пахта ва пахта маҳсулотлари (тола, момиқ, чигит) сифатини янада яхшилаш вазифалари комплексида уларни қабул қилиш системаси ва сифатини баҳолаш усулларини такомиллаштириш муҳим аҳамиятга эга.

Мамлакатимизда давлат агросаноат комитетлари ва жойларда унинг бўлинмалари тузилиши бунинг учун қулай шарт-шароитлар яратди. Яқин вақт ичидаёқ пахта тозалаш саноатида хом ашёни тола бўйича қабул қилиб олиш системаси кенг жорий этилиши кўзда тутилган. Қолаверса, республикамизда бу усул 2 йилдан буён ишлаб чиқариш синовларидан муваффақиятли ўтиб келяпти. Бунда пахта ва ундан олинадиган маҳсулотлар сифатига қараб ҳақ тўлаш жараёни икки босқичда амалга оширилади. Хом ашё хўжаликлардан алоҳида-алоҳида қабул қилиниб, уни ғоят эҳтиётлаб сақлаш ва сифатли қайта ишлаш йўлга қўйилади.

Биринчи босқичда — қабул қилинган барча ҳосил қимматининг 90 процентини аванс тариқасида тўлаш назарда тутилган. Тўла ҳисоб-китоб эса иккинчи босқичда — пахта қайта ишлангандан кейин олинган тола миқдорига қараб бажарилади. Бунда хўжаликлар ва пахта заводлари ўртасида қайта ишлаш жараёнида нормадан ортиқ олинган тола миқдорининг харид нархи 80:20 нисбатида тақсимланади. Бу системага биноан келтирилган ҳосилни қабул қилиш ва бунтлашда унинг нави, намлиги, ифлосланиш даражасига дастлаб органолептик (кўз билан чамалаб ва қўл билан ушлаб кўриб) баҳо берилади. Шунингдек, ҳисоб-китоб жараёнида уларнинг намлиги ва ифлослигини хўжаликлардан келтирилган пахта туркумларидан олинган алоҳида кундалик намуналар асосида инструменталь (асбоб-ускуналар ва приборлар ёрдамида) баҳолаш ҳам кўзда тутилган.

Бу усул пахта етиштирувчи хўжаликлар ва қайта ишловчи звенолар ходимларининг юқори сифатли тола чиқиши учун бўлган манфаатдорлигини оширади. Масалан, республикамизда унга амал қилинган ўтган биринчи йилнинг ўзидаёқ тола чиқиш миқдори 2,1 процентга кўпайди, сифати ва ассортименти яхшиланди.

Ҳосилни янгича қабул қилиб олиш системаси қатор ижобий натижаларга эга бўлишига қарамасдан, уни ҳали (айниқса, пахта сифатини аниқлаш усулларини) янада такомиллаштириш лозим. Чунки ҳосилни қабул қилиш вақтидаги органолептик баҳолаш усули субъектив ўлчовлар бўлиб, пахта нави ва сифати тўғри аниқланганлигига тўла кафолот бермайди. Натижада, турли пахта навлари аралашиб кетишига ва сифатли нав, қолаверса, тола баракаси йўқолишига сабаб бўлади.

Пахтанинг ўртача намлиги ва ифлосланиш даражаси бўйича хўжаликларда қилинаётган ҳисоб-китоб ишлари ҳам ҳамиша тўғри амалга оширияпти, деб айтолмаймиз. Сир эмас, айрим бригадалар ва участкалар меҳнат фаолияти етарлича баҳоланмай қолмоқда. Пахтачилик саноати Марказий илмий-текшириш институти олиб бораётган тадқиқотлар шуни кўрсатмоқдаки, хўжаликларнинг ўртача кўрсаткичидан ҳам юқори намликда ва ифлосликда пахта топширган бригадаларга тўланаётган устама ҳақ белгиланган нормадан 6 процентгача ортиқ бўляпти. Афсусланарли жойи — бу устама ҳақ асосан намлиги ўртачадан паст ва бирмунча тоза пахта топшираётган коллективлар ҳисобига бўлмоқда. Бу эса хўжаликларда сифатни яхшилаш йўлидаги манфаатдорликка бўлган қизиқишни сусайтириб юбормоқда.

Шу муносабат билан сўнгги кезларда пахта қабул қилиб олиш жараёнида унинг сифатини баҳолаш усулларини такомиллаштириш борасида муайян изланишлар олиб борилмоқда. Қатор пахта пунктларида ўтказилган экспериментлар ҳосилни қабул қилиш чоғида унинг нави, намлиги, сифати ва ифлосланиш даражасини (ҳар бир транспорт туркумида келтирилган пахтани алоҳида-алоҳида ҳолда) инструменталь усулда баҳолаш мақсадга мувофиқ эканлигини кўрсатди. Шунда пунктларда пахтани сифатига қараб бунтлаш имкони вужудга келади ва хўжаликлардан қабул қилинган ҳосил толаси сифат ва миқдор даражасига қараб алоҳида сақланади.

Пахтани инструменталь усулда қабул қилиш бўйича Ўзбекистон, Тожикистон ва Туркманистон республикаларидаги мавжуд 12 та қабул қилиш пунктида ўтказилган тажриба натижалари таҳлили унинг истиқболли усул эканлигини кўрсатди. Бу усулни жорий қилиш ишлаб чиқариш самарадорлигини кўтаришга, сифатсиз ҳосил учун сарфланадиган харажатларни камайтиришга ва хўжаликларда юқори сифатли ҳосил учун моддий-маънавий манфаатдорликни оширишга ёрдам беради.

Энг муҳими шундаки, инструменталь усулда пахта қабул қилган тайёрлов пунктларида қайта ишланган ҳосилдан нормативда белгиланганидан ҳам сифатлироқ тола олинди. Натижада, пахтани паст сортли толага ўтказишдан кўрилаётган зарарга бутунлай барҳам берилди. Кўплаб тайёрлов пунктларида юқори сортли тола чиқиши таъминланганлиги учун фойда кўрилди. Айни пайтда пахта сортини саноат асосида тўғри аниқлаш — қайта ишлаш жараёнида олинадиган тола миқдорини ҳам кўпайтиришга олиб келди.

Ҳаёт пахта сифатини аниқлашдаги бу усулни саноат асосида кенг қўлланишга тавсия этди ва уни мавжуд пахта стандартларига киритишни тақозо этди. Пахтачилик саноати Марказий илмий текшириш институти ва «Сигнал» илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси коллективлари ҳамкорликда хом ашёни инструменталь усулда қабул қилишни ташкил этиш бўйича «ЛКЗ-1» типида — комплектланган (бутланган) лаборатория-тайёрлов пункти ва автоматлашган пахта қабул қилиш системаси (АСПХ)ни ишлаб чиқдилар.

Пахтани АСПХ типида қабул қилиш системаси ва бутланган лаборатория: «УОП-1,5» типида намуна олувчи механизациялашган мослама, «ВХС-2» типидаги ўта юқори частотали (сезгир) нам ўлчагич, «ЛКМ-2» типида ифлосланиш даражасини аниқлаб берувчи прибор. «УСС-1» типида тез қуритиш қурилмаси, «АСХ-1» типида сортни аниқловчи автоматлашган асбоб, олинган намунани лабораторияга элтувчи транспортёр (УДП) сингари энг янги, тезкор ва такомиллашган ускуналарни ҳамда қатор ёрдамчи мосламаларни ўз ичига олади. Шунингдек, бу система қўшимча электрон ҳисоблаш машинасига ҳам эга. ЭҲМ орқали пахтани қабул қилиш натижалари жуда тезлик билан ҳисоб-китоб қилинади.

Пахтани қабул қилишнинг автоматлашган системаси ва бутланган лабораторияга 2 классификатор ва 3 лаборатория ходими хизмат кўрсатади. АСПХда эса электрон ҳисоблаш машинасини бошқараётган классификаторлардан бири операторлик вазифасини ҳам бажаради.

Бутланган лаборатория ва пахтани қабул қилишнинг автоматлашган системасидан фойдаланиш унумдорлиги соатига 15—18 транспорт туркумини ташкил этади. Иқтисодий самараси эса 30 минг сўмдан кам эмас.

Бутланган лабораторияни тайёрлаш «Сигнал» илмий ишлаб чиқариш бирлашмасида 1984 йилда йўлга қўйилганди. Бироқ уни саноатда ўзлаштириш ва жорий этиш ҳозирча жуда суст бормоқда. Фан-техника тараққиётини жадаллаштириш талабларидан келиб чиқиб айтадиган бўлсак, бу нормал ҳол эмас.

Пахтани қабул қилишнинг автоматлашган системасини жорий этиш ишлари ҳам қониқарсиз аҳволда. Тўғри, бугунгача тайёрланган ана шундай системанинг 8 тасидан 7 таси ўрнатиб бўлинди. Бироқ 1985 йилда уларнинг атиги 2 тасигина ишлатилди, холос. Қолганлари қабул қилиш системаси жараёнларидаги айрим камчиликлар ва операторларнинг тайёр эмаслиги туфайли ишлатилмади.

Бизнингча, бутланган лаборатория ва автоматлашган системани жорий этишни тезлатиш учун «Сигнал» илмий ишлаб чиқариш бирлашмасида «Хизмат—беминнат» ишини ташкил этиш лозим. Масалан, бизнинг институтимизда ҳозир пахта қабул қилиш ва унинг сифатини баҳолаш системасини янада такомиллаштириш учун тола чиқишини аниқлайдиган янги приборлар яратиш устида иш олиб борилмоқда. Бу — бугунги давр талаби — қабул қилинаётган пахтага (ундаги тола миқдори ва сифатига қараб) ҳақ тўлаш усулига тезроқ ўтиш имконини беради. Шунингдек, соатига 30 туркум маҳсулот қабул қилишни таъминлайдиган тезкор автоматлашган система яратиш ҳам кўзда тутилмоқда. Бу ҳам ўз навбатида ишлаб чиқариш унумдорлигини бир мунча оширади, албатта.

Яқинда пахтачилик саноати Марказий илмий текшириш институти томонидан пахтанинг намлиги ва ифлослигини, сортини бир неча дақиқалардаёқ аниқлаб бера оладиган тезкор мослама яратилди. Бундай мосламага эга бўлган автоматлашган системани жорий этиш шу беш йиллик охирига мўлжалланган. Келажакда эса пахтани қабул қилиш жараёнларини соддалаштириш, ҳосил сифатини бевосита транспортнинг ўзидаёқ аниқлайдиган приборлар яратиш ҳам режалаштирилмоқда.

Буларнинг ҳаммаси ўз кўлами ва аҳамияти жиҳатидан республикамиз халқ хўжалигининг асосий тармоғи — пахтачилик олдида ва пахта тозалаш саноати корхоналари, улар билан боғлиқ илмий текшириш институтлари, бирлашмалари олдида турган муҳим вазифалардир. Уларнинг ҳал этилиши келгусида, шубҳасиз, пахта сифатининг ошишини, тола чиқишининг ортишини таъминлайди, пировард натижада, планларнинг бажарилиши тақдирини, ўсиш суръатларини белгилаб беради. Шу боис, КПСС XXVII съезди материалларида таъкидланганидек, эндиликда «ҳар бир тармоқ, ҳар бир корхона ишлаб чиқаришни узлуксиз янгилашнинг аниқ программасига эга бўлиши керак... Коллективлари жамики янги ва илғор нарсаларни актив жорий этаётган, юқори сифатли ва самарали маҳсулотлар ишлаб чиқариш йўлларини қидираётган тадқиқот муассасаларига, саноат корхоналарига афзаллик таъминлаб берадиган воситаларни топмасак, фан-техника тараққиётини, жадаллаштириш юзасидан қўйилган вазифаларни ҳал қила олмаймиз».

Айни шу мақсадда республикамизда Давлат агросаноат комитети, жойларда унинг бўлинмалари ташкил этилди. Бу илмий изланишларимиз натижаларини ишлаб чиқаришга кенг жорий этишни тезлаштириш борасида катта қулайликлар вужудга келтиради. Олимларимиз томонидан яратилаётган ҳар бир янги прибор ва мослама сифатли пахта ҳосили етиштириш ва уни қайта ишлашни такомиллаштиришда муҳим роль ўйнаши, шубҳасиз.

Р. КАТТАХЎЖАЕВ,
Пахтачилик саноати Марказий илмий текшириш институти директорининг ўринбосари.

А. АҲМЕДОВ,
пахта синови ва стандарт методикалар ишлаб чиқиш лабораторияси мудири.

ҲУРМАТЛИ ГАЗЕТХОН!

«Баҳс бурчаги»да эълон қилинадиган мақолалар мунозара тартибида бўлади. Сизни кўтарилаётган масалалар бўйича мунозарага таклиф қиламиз. Улардаги фикрларга қўшиласизми? Ёки Сизда бундан бошқа таклифлар ҳам борми?

Хатларингизни кутамиз.

АНДИЖОН. Бу ердаги балиқ хўжалиги аҳоли истеъмоли учун кўплаб тирик балиқ етказиб бермоқда. Хўжалик балиқчилари бу йил 1300 тонна балиқ етиштиришга аҳд қилганлар. Бу — ўтган йилгидан 350 тонна кўп.

Хўжаликда маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш йўлида қатор муҳим тадбирлар амалга оширилмоқда. Масалан, шу йилнинг ўзида балиқ ҳавзалари 40 гектарга кўпайди. Карп, дўнг пешона, сазан, оқ Амур сингари турли хил номдаги балиқларни урчитиб кўпайтирадиган цех қуриб битказилди. Бу эса катта иқтисодий самара келтирмоқда. Эндиликда бошқа хўжаликлардан урчитиш учун майда балиқлар келтиришга ҳожат қолмади.

Суратда: хўжалик балиқ ҳавзаларида навбатдаги ов.

Р. АШУРОВ фотоси (ЎзТАГ).

МУХБИРИМИЗ БОНГ УРАДИ

РЕКОНСТРУКЦИЯГА МУНОСАБАТ ШУМИ?

РЕСПУБЛИКА ДАВЛАТ АГРОСАНОАТ КОМИТЕТИ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА

Бундан қарийб беш йил бурун Косон ёғ-экстракция заводи қуриб битказилганда қашқадарёликлар роса қувонишган эди. Улар энди ҳар кеча-кундузда 1 минг 200 тонна чигитни қайта ишлашга мўлжалланган корхона шарофатидан областда етиштириладиган пахта чигити темир йўл ёки автотранспортга қанчадан-қанча маблағ сарфланиб, бошқа заводларга юборилмайди деб ўйлашганди. Чорвачиликнинг озуқа таъминоти эса яхшиланади, деган хулосага келишганди. Афсуски, севинч узоққа чўзилмади. Катта корхонанинг «чуви» чиқиб қолди.

Заводда планлар мунтазам бажарилмаяпти. Унинг ишлаб чиқариш қувватларидан тўлиқ фойдаланилаётгани йўқ. Корхона цехлари ва корпуслари шошма-шошарлик билан қуриб битказилганлиги, пировард натижада чет элдан олинган қимматбаҳо технологик жиҳозлар, ускуна ва механизмлар чигитни қайта ишлай олмаслиги маълум бўлиб қолди. Ўша пайтда буюртмачи ташкилот — Ўзбекистон ССР Озиқ-овқат саноати министрлиги раҳбарлари хатони тузатиш учун амалий ишга ўтишмади.

Улар «ҳозирча соя уруғини қайта ишлаб турайлик-чи, келажакда цехларни реконструкция қилиб, чигитдан ёғ олишга мослаштирамиз», деган қарорга келишганди. Лекин реконструкцияга вақтида киришилмади. Оқибатда завод давлатга нуқул зарар келтиряпти.

Хўш, аҳвол нега бундай? Бу ерда маҳсулот реализацияси бўйича шу йилнинг ўтган ойларида пландагидан 262 минг сўмлик ёки 423 тонна ёғ кам етказиб берилди. Меҳнат унумдорлиги ошмади. Биргина шунинг ўзи корхонада 60 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаришга тўсқинлик қилди.

Бунинг бир қанча сабаблари бор. Аввало, соя уруғи узлуксиз етказиб берилмаяпти. Корхона ишга тушган 1982 йилдан бери аҳвол шу. Биргина шу йилнинг ўзида хом ашё йўқлигидан икки ой бекор туришга тўғри келди. Ана шундай нуқсонлар ҳисобга олиниб, буюртмачи — республика Давлат агросаноат комитетининг озиқ-овқат саноати Бош бошқармаси томонидан завод реконструкцияси бошланган эди. Дастлабки пайтда бу ишлар тезлашиб, қайта қуришни шу йилнинг охирида якунлаш мўлжал қилиб олинганди. Бироқ реконструкция чўзиляпти.

Бош корпусдаги пресслаш цехига олдинги аппаратлар ўрнига Юрга машинасозлик заводида тайёрланган янги 7 та пресс агрегати ўрнатилиши керак эди. Ҳозирча бор-йўғи 6 та машина етказиб берилди. «Союзпищепромкомплект» бирлашмаси реконструкция бошлангандан бери ўзининг шартномадаги бурчини адо этмаяпти. Қисқаси, заводни турли хил ускуна ва механизмлар билан таъминлашиши номаълум сабабларга кўра пайсалга солиб келяпти. Бунинг устига, **лойиҳа-смета ҳужжатлари ҳам жойида эмас. Бу ишни ниҳоясига етказишга ваъда берган «СредазНИПКИпищепром» лойиҳалаш институтининг Тошкент филиали лойиҳага ўз вақтида тузатиш киритиб, уни қурувчиларга тақдим этмаётир.**

Реконструкция ишларини республика Монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлигининг 93-механизациялашган кўчма колоннаси ўз зиммасига олган. Монтажлаш ишларини асосан шу коллектив бажариши, пойдевор ишларини эса Давлат агросаноат комитетининг Самарқанд қурилиш тресті адо этиши керак. Аммо трест жуда сусткашлик қиляпти. Қурилиш ишларидаги сусткашлик оқибатида реконструкциялаш чўзилмоқда. Шу йил учун ажратилган 2 миллион 465 минг сўм капитал маблағдан бор-йўғи 600 минг сўми ўзлаштирилганлигини қандай баҳолаш мумкин?

Тўғри, сепаратор цехида анчагина ишлар амалга оширилди. Жиҳозлар ремонт қилиб бўлинди. Контрол-ўлчов приборлари ўрнатилмоқда. Бу ҳамма ишлар тезлашиб кетяпти, деган гап эмас. Бино томини ёпиш ишлари жуда секинлик билан бормоқда. Агар ёмғир ёғгудай бўлса жиҳозлар занглаб, ишдан чиқиши турган гап.

Қурилиш-монтаж ташкилотларининг имиллаб ишлашидан завод реконструкцияси бу йил тугалланмайдиган, келгуси йилга қоладиганга ўхшайди. Бу аҳволда 22 минг 143 тонна ёғ ишлаб чиқаришдай кўзланган шу йилги мақсадга эришиш қийин. Қайта қуриш орқали ишлаб чиқаришни жадаллаштириш муҳим вазифа қилиб қўйилган бир пайтда ёғ-экстракция заводи реконструкциясининг чўзилиши нормал ҳол эмас, албатта.

Бу ишни тезлаштиришдан ҳамма — республика Давлат агросаноат комитети ва бошқа мутасадди ташкилотлар ҳам манфаатдор бўлиши керак. Зеро, завод лойиҳадаги қувватга эришгач, ҳар кеча-кундузда камида 800 тонна чигит ва кўплаб сояни қайта ишлаш имкониятига эга бўлади. Энг муҳими, бу Озиқ-овқат программаси муваффақиятли амалга оширилишига ҳисса бўлиб қўшилади.

М. КАРОМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ФОЙДАЛИ ТАКЛИФЛАР

Ўрта Осиё темир йўли «Бухоро-1» станциясининг локомотив депоси рационализатор ва ихтирочилари 80 дан ортиқ фойдали таклифлар билан чиқиб, шундан 70 тасининг ишлаб чиқаришга жорий этилишига эришдилар.

Депо рационализаторларининг ижодий таклифлари ёнилғи-энергетика ресурсларини иқтисод қилишга қаратилган. Бунинг эвазига депо коллективи биринчи ярим йилликда 4,2 минг сўмлик ёнилғини тежаб қолди. Мастер Т. Иванов, токарь П. Шаталов, слесарь В. Суворов, қабул қилувчи А. Терехов, катта инженер М. Забалуев ижодий иш натижалари бўйича депонинг энг яхши рационализаторлари деб топилди.

Н. НАИМОВ.

904—СЧЁТГА 500 МИЛЛИОН СЎМ

Чернобиль Атом электр станциясида рўй берган авария ҳар бир меҳнат коллективида, ҳар бир совет оиласида акс садо берди. Минг-минглаб одамлар авария оқибатларини тугатиш, хавфли зонадан кўчирилган аҳолига ёрдам бериш учун ўз шахсий ҳиссаларини қўшишга қарор қилганларини дарҳол айтдилар. Май ойиданоқ совет кишиларидан СССР Давлат банкига пул маблағлари келиб туша бошлади. 17 сентябрь куни бу маблағ ярим миллиард сўмга етди.

Ана шу фактни ТАСС мухбирининг илтимосига кўра СССР Давлат банки правлениесининг раиси В. В. Деменцев шарҳлайди.

— Гарчи давлат харажатларни ўз зиммасига олган ва бу ҳақда матбуот, радио ва телевидение хабарларидан ҳар бир киши билиб турган бўлса ҳам ёрдам пули миқдори кун сайин ортиб бораверди.

Июнь ойининг охирига келиб СССР Давлат банкига ҳар куни ярим миллион сўмдан маблағ тушиб турди. Июль ойининг ўрталаридаги бир ҳафта мобайнида эса бу фондга 85 миллион сўм ўтказилди. Аҳолидан тушаётган маблағларни ҳисобга олиш учун давлат банки 904-счет очди. Бу фондга биринчилар қатори «Россошанское» паррандачилик бирлашмаси (Воронеж области) ходимлари, Махачқалъадаги музика билим юртининг ўқитувчилари, Приморье ўлкасидаги «1 Май» колхозининг меҳнаткашлари пул юбордилар.

СССР Давлат банки гражданлар ва коллективларга маблағ ўтказганликлари учун ташаккур изҳор этиш ҳамда бу маблағлар Чернобиль АЭСидаги авария оқибатларини бартараф этиш ёрдам фондига юборилганлигини тасдиқлаш учун босмахонада муҳрланган шаҳодатнома варақалари чиқарди. Ҳозир бу шаҳодатномалар пул қабул қилинганлиги ҳақидаги квитанциялар билан бир вақтда топширилмоқда, пулни эса ҳамма омонат кассалари, алоқа корхоналари ва давлат банки муассасалари қабул қилмоқда.

904-счётга тушаётган маблағлар авариядан озор чеккан районларга, кўчириб келтирилган оилаларга уй-жой қуриш, уларга моддий ёрдам бориш учун жўнатилмоқда.

Бошига кулфат тушган ҳар бир оилага давлат ёрдам кўрсатмоқда. **(ТАСС).**

ЎЗБЕКИСТОН — ЧЕРНОБИЛГА

ҚАРДОШЛИК ЁРДАМИ

Ўзбекистоннинг шаҳар ва қишлоқларидан 904-банк счётига пул жўнатмалари тушиб турибди. Бу пуллар Чернобиль Атом электр станциясидаги авария оқибатларини тугатиш фондига юборилмоқда. Андижон областидаги Ленинск шаҳрида яшовчи К. Усвалиев ва Н. Исомиддинов шахсий жамғармаларидан шу фондга 150 сўмдан пул юбордилар.

Бу шаҳардаги барча корхоналарнинг меҳнаткашлари 904-банк счётига бир кунлик иш ҳақларини юбордилар. Авторемонт заводи ва савдо корхоналари колективларидан катта пул тушди.

Чирчиқдаги кўпгина саноат корхоналарининг ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари Чернобиль АЭСи зонасидан кўчириб келтирилган оилаларга ёрдам учун икки кундан меҳнат вахталарида туриб пулини шу оилаларга ўтказдилар. Улар чернобилликларга ёрдам фондига 240 минг сўмдан ортиқ пул ўтказдилар.

(ЎзТАГ).

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

СОВЕТ УЧУВЧИЛАРИГА ЁРЛИҚЛАР ТОПШИРИЛДИ

АДДИС-АБЕБА. Эфиопия ёрдам ва қайта тиклаш комиссияси қурғоқчилик оқибатларини бартараф этиш учун курашда алоҳида ўрнак кўрсатган 16 нафар совет учувчисига эсдалик совғалар ва ёрлиқлар топширди. Комиссиянинг халқаро бўлими мудири Вубишет Дессие бу ердаги тантанали маросимда сўзга чиқиб, интернационал бурчни намунали бажарган Совет мутахассисларига астойдил миннатдорчилик изҳор этди. 18 ой мобайнида улар мураккаб шароитларда қурғоқчилик азобини тортаётган кишиларга озиқ-овқат ва бошқа энг зарур нарсаларни узлуксиз етказиб бериб турдилар, уларни мамлакатнинг ҳосилдор районларига кўчиришда кўмаклашдилар.

БИТИМ ИМЗОЛАНДИ

КОБУЛ. АДР кончилик ишлари ва саноати министрлигида Афғонистон шимолида янги газ компрессор станцияси қуриш учун «Цветметпром-экспорт» ташқи савдо бирлашмаси билан битим имзоланди. Компрессор станциясини қурилиш бошланганидан кейин орадан бир ярим йил ўтгач, фойдаланишга топшириш кўзда тутилган. Станция ишлаб турган Жарқудуқ конида табиий газ қазиб олишни барқарор йўлга қўйиш имконини беради ва газни олис масофага ишончли тарзда ташишни таъминлайди. Битим имзоланиши шу беш йилликда АДР газ саноатини ривожлантириш комплекс техникавий программасининг бир қисмидир.

ПУШТУНЛАР ХАЙБАР РАЙОНИДА ДУШМАНЛАРГА ҲУЖУМ ҚИЛДИЛАР

КОБУЛ. Покистоннинг шимоли-ғарбий чегара районида яшайдиган пуштун қабилалари Покистон территориясида паноҳ топган афғон аксилинқилобчиларига қарши курашни давом эттирмоқдалар. Бахтар агентлигининг хабар беришича, пуштун лашкарларининг жангчилари Хайбар районида уя қуриб олган босмачиларга ҳужум қилдилар. Тўрт нафар босмачи ўлдирилди, бир нечтаси ярадор қилинди.

ДУШМАН ТЎДАЛАРИ ТОР-МОР КЕЛТИРИЛДИ

ЛУАНДА. Ангола халқ озодлик қуролли кучлари (ФАПЛА) Унитанинг катта бир тўдасини тор-мор келтирди, деб хабар қилади Анголанинг АНГОП ахборот агентлиги. ФАПЛА жангчилари Зайра ва Уижа вилоятларида ўтказган муваффақиятли операциялари натижасида 230 дан ортиқ бандитни қириб ташладилар. Кўпдан-кўп қурол-яроғ ва ўқ-дори, бир неча радиостанция, шунингдек бошқа ҳарбий анжом ва кийим-кечаклар ЖАР ва Ғарб мамлакатларида ишлаб чиқарилган, деб хабар қилади агентлик.

ҲИНДИСТОНДА ПОКИСТОН ЖОСУСЛАРИ ҚАМОҚҚА ОЛИНДИ

ДЕҲЛИ. Ҳиндистон хавфсизлик кучлари Покистоннинг йирик жосуслик тармоғини зарарсизлантирдилар. Панжоб, Жамму ва Кашмир, Ражастхан, Гужарат штатларида ва мамлакатнинг бир қанча бошқа районларида иш кўраётган Покистон махфий хизматининг 12 агенти қамоққа олинди. Жиноятчилардан Ҳиндистон мудофаа объектларига оид кўп миқдорда материаллар топилди.

ЭРОН — ИРОҚ ФРОНТИДАГИ ЖАНГЛАР

БАҒДОД. Ироқ ҳарбий-ҳаво кучлари самолётлари ўтган кунлар мобайнида Эроннинг Харк оролидаги нефть қуядиган иншоотларига уч марта ёпирилиб ҳужум қилди, деди бош ҳарбий қўмондонлик. Душманнинг ҳаво ҳужумидан мудофаа қурилмалари яксон қилинди. Шу ҳужумлар бундан аввалги ҳаво ҳужумлари натижасида вайрон қилинган нефть терминалларини Эрон томонини тиклаш имкониятларидан маҳрум этиш мақсадида амалга оширилганлиги таъкидланади. Фронтнинг марказий участкасида Ироқнинг олдинги позицияларига ҳужум қилишга уринган Эрон қўшинлари даф этилди.

НИКОСИЯ. ИРНА агентлигининг хабар беришича, Эрон ҳаво ҳужумидан мудофаа кучлари Харк ороли устида Ироқнинг тўртта самолётини уриб туширганлар. Хабарда айтиладики, фронтнинг марказий участкасида Меҳроннинг шимоли ғарбида олиб борилган жанглар чоғида Ироқнинг юзлаб солдатлари ўлдирилган ва ярадор қилинган. Эрон қўшинлари Ироқ территориясида илгари ишғол этган тепаликни ушлаб турибдилар. Жанубий участканинг Ахваз районида Ироқ самолётлари Эрон осмонига бостириб кирган, лекин ҳаво ҳужумидан мудофаа кучлари уларни ҳайдаб юборган. Ормуз бўғозида Эрон ҳарбий-денгиз кучларининг кемалари 9 та чет эл юк кемасини ушлаб, текшириб чиққан.

ПРЕЗИДЕНТ ЛАВОЗИМИГА БИРИНЧИ ДАЪВОГАР

НЬЮ-ЙОРК. Делавэр штатининг собиқ губернатори Пьер Дюпон республикачилар партиясидан АҚШ президентлигига ўз номзодини қўйиш ниятида эканлигини расмий равишда эълон қилди.

Америкадаги энг бадавлат хонадонлардан бирининг вакили бўлган 51 ёшли сиёсий арбоб Оқ уйда раҳбарлик ўрнини эгаллаш учун бўлажак курашда қатнашишга ўз номзодини расмий равишда қўйган республикачилардан биринчи даъвогардир. ЮПИ агентлигининг маълум қилишича, Дюпон президент Рейган сингари федерал харажатлар қисқартирилишини ва «Самовий урушлар» программасини қўллаб-қувватловчи сиёсий платформани ёқлаб чиқмоқда.

АҚШДА АЛКОГОЛИЗМ

НЬЮ-ЙОРК. Икки яшар Трейсининг кўзи яхши кўрмайди, қулоғи оғир. Унинг бош мия функцияси жиддий равишда бузилган. Қизча онасининг спиртли ичимликларга муккасидан кетганлиги жабрини тортмоқда. Алкоголизм — Қўшма Штатларда кенг тарқалган офатдир. Расмий маълумотларга кўра, америкаликларнинг камида ярми ҳафтада бир марта алкоголли ичимлик истеъмол қилади. АҚШнинг 12 миллион аҳолиси ичкиликбоздир. Америкалик ёшларнинг ичкиликка ружу қўяётганлиги, айниқса, ташвишга солмоқда. АҚШда ўрта ҳисобда тахминан 12,5 ёшда спиртли ичимлик биринчи марта оғизга олинади.

Бунинг оқибатлари фожиалидир. Ўлим сабаблари орасида алкоголизм юрак-қон томир ва рак касалликларидан кейин учинчи ўринда туради. Ичкиликбозларни даволаш ва спиртли ичимликлар ичиш натижасида иш унумининг камайиб кетиши ҳар йили давлатга 117 миллиард долларга тушмоқда. Бошқа биронта ҳам касаллик бунчалик зиён етказмайди.

ЭЙ-БИ-СИ телекомпаниясининг махсус репортажида шулар ҳақида гап борди.

(ТАСС).

Ахборот

НАМАНГАН

БЕШ КУНДА БИР УЙ

Чуст районидаги «Партия XXII съезди» колхозида 5 кунда 4 хонали уй қурилиб, фойдаланишга топширилди. Худди шундай уй Наманган шаҳрининг дам олиш зонасида ҳам қурилди.

1-Агропромстройнинг 4-экспериментал қишлоқ қурилиш комбинатида ишлаб чиқарилган йирик панелли бу уйлар қурувчиларга қўл келмоқда. Ҳозир Наманган районининг «Самарқанд» совхози «Бўстон» посёлкасида ҳам ана шу уйлардан 10 таси тезкор усулда қурилмоқда.

— Бу уйларнинг афзаллиги шундаки, — дейди 1-Агропромстрой трести бош инженери Б. Абдураҳмонов, — ҳамма қулайликларга эга бўлиб, умумий сатҳи 50 квадрат метрга тенг. Бундай уйларни беш киши беш кунда қуриб чиқармоқда. Ваҳолонки, айни шундай ғиштин уйларга 250 иш куни сарфланади. Бунинг устига яна уйнинг нархи 2 минг сўмга арзон. Бу йилдаги изланишлар яна давом эттирамиз.

ИБРАТ

Наманган шаҳридаги 22-автокорхона ҳайдовчиси Каримжон Абдураҳмонов ўзининг ЗИЛ автомобилига «Урал — 375» автомобили моторини ўрнатиб, ўзига хос тажриба ўтказди.

Бу унга прицепда 20 тоннадан юк ташиш, ўтган беш йилликда ўн бир йиллик планни бажариш имконини берди. Тадбиркор ҳайдовчи машинасида капитал ремонтсиз 1,6 миллион километр йўл босиб, 114 минг тонна халқ хўжалик юкларини манзилга етказиб берди. 3 тонна ёнилғи, салкам 3 минг сўмлик шинани тежаб қолди. У ҳар 10 тонна-километр юкка 38 тийиндан харажат қилиб, корхонага 47,5 минг сўм фойда келтирди. К. Абдураҳмонов ҳозир келгуси йилнинг май ойи ҳисобига юк ташимоқда.

ПАХТАКОРЛАР ҲУЗУРИДА

Наманган районидаги «Ленинград» колхозида «Бинафша» ансамбли тузилди.

Унга хўжалик далаларида меҳнат қилаётган деҳқонлар, колхоз территориясидаги мактаб ўқувчилари, зиёлилар жалб этилган. Ансамбль график бўйича колхозчиларга маданий хизмат кўрсатмоқда.

— Репертуаримизга интермедия ва кичик саҳна асарлари ҳам киритилган. Сатира ва юмор жанрларидан фойдаланиб текинхўр, ишёқмас, пораҳўр-у лаганбардорларнинг ҳажв қилиниши дала меҳнаткашларига маъқул тушмоқда, — дейди ансамбль раҳбари Н. Ғойипов. — Колхоз бизга яхши ёрдам беряпти. Уч минг сўмлик чолғу асбоблари, кийим-кечаклар олдик.

Ш. ХОЛМИРЗАЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Суратда: «Хур қизлар» операсидан бир кўриниш.
Р. Ғафуров фотоси (ЎзТАГ).

ТИНЧЛИК ФОНДИГА

Самарқанд давлат опера ва балет театри коллективи ўзининг энг яхши спектаклидан тушган маблағни Тинчлик фондига ўтказишга қарор қилди.

Бу ёзувчи Борис Васильев асари асосида композитор Кирилл Молчанов яратган «Хур қизлар» операсидир. Пьесани театрнинг бош режиссёри Игорь Марков саҳналаштирган. Унга Юрий Анисичкин дирижёрлик қилмоқда. Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби, рассом Даврон Сафоев асар руҳига мос саҳна безаклари ишлади. Спектаклдаги бош партияларни Глинка номидаги Бутуниттифоқ конкурсининг лауреати Нозим Муҳсинов, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Дилором Ёқубова, артистлардан Маргарита Аганичева, Галина Ермакова, Лариса Ольшанникова, Зинаида Ильевалар ижро этишмоқда.

БУТУНИТТИФОҚ ХАЛҚ ИЖОДИЁТИ ФЕСТИВАЛИ

ИККИНЧИ ИСТЕЪДОД

Навоийда театр очилибди, деган хабарни эшитгач, уни излаб Глинка номли болалар музика мактабидан топдик. Кираётиб деворларни бўяётган икки кишига дуч келдик. Улардан бири директор Михаил Цибульский эди.

— Бу ер гримхона ва фойе бўлади — деди у бизга ўзлари ишлаётган жойни кўрсатиб. — Марҳамат, бу театримизнинг зали.

Узун хонанинг тўри саҳна. Пойгакда йигирма беш-ўттиз кишига мўлжалланган ўриндиқлар қўйилган. Ҳаммаёқ шинам ва озода...

Ўтган йилнинг декабрь ойигача Фарҳод маданият саройи ҳузурида бир театр студияси фаолият кўрсатар эди. Сибирлик режиссёр Л. Стадлер шаҳар маданият бўлимига ишга келгач, бирмунча муддат студияга қатнашиб юрди. Шу ерда мактаб пионер вожатийси Н. Алёхина, ички ишлар бўлими ходими Е. Землянская, Навоий азот ишлаб чиқариш бирлашмаси слесари С. Алпеев каби иқтидорли ёшлар билан танишди. Улар фикрлашиб, театр ташкил қилишга аҳд қилдилар. Репетиция бошлаб юборилди. Кўп ўтмай, янги йил арафасида театр ўзининг илк спектакли — «Масхарабознинг ўлими» эртагини томошабинларга кўрсатди. Бу асар кейинчалик мактабларда ҳам намойиш этилди.

Ҳозир бу экспериментал театрга йигирмадан ортиқ ҳаваскор қатнашмоқда. Халқ талантларининг «Биз империализмни айблаймиз» спектаклини томошабинлар мамнуният билан кутиб олишди. Асар сценарийсини тиниб-тинчимас, ташаббускор аёл Лариса Стадлер ёзган. Спектаклга ўзи режиссёрлик қилди. Яна бир қувончли томони шундаки, унинг кўмагида болалар театри ҳам шаклланмоқда. Унга Г. Миняйлова раҳбарлик қиляпти.

— Илгарилари ўз вақтимизни қандай ўтказишни билмасдик, — дейди С. Алпеев, — театрга қатнашаётганимиздан буён худди ҳаётимизга кўклам кириб келгандай бўлди. Санъатнинг сеҳрли қудрати қалбимизни тобора ром этмоқда. Табиийки, кишининг бўш вақти сермазмун ўтгандан кейин унинг ишлари ҳам жуда самарали бўлади.

Театрнинг бошқа ижрочиларидан ҳам шундай фикрларни эшитдик. Дарҳақиқат, ишдан бўш вақтларда санъатнинг сеҳрли, эзгу қудратидан фойдаланишга не етсин. Навоийлик театр ҳаваскорлари тажрибаси бундай завқдан ҳар бир киши баҳраманд бўла олишини кўрсатиб турибди.

Навоийлик халқ талантлари қобилият ва дилда астойдил иштиёқ бўлса ҳар қандай шароитда ҳам ижод қилиш мумкинлигини исботладилар. Лекин уларнинг бу «тажрибаси» сал ғалатироқ... Гап шундаки, ҳаваскорлар бино йўқлиги сабабли подвалда фаолият кўрсатиб келмоқдалар. Тўғри, подвал яхшилаб тозаланган, пардозланган, деворларига расмлар чизилган. Афишани кўриб оригинал, қизиқарли спектакль томоша қилиш ўйи билан келган санъат мухлиси саҳна ва залнинг бир вақтлар ташландиқ жой бўлганлигини пайқамайди, буни хаёлига ҳам келтирмайди. Ҳаваскорларнинг ўзлари эса, «бўш ётган подваллар ва хоналардан ҳам фойдаланиш керакку? дейишади.

Ўйлаймизки, Навоий областидаги маданият мутасаддилари ўз репертуари ва ижрочилигига эга бўлаётган театр ҳаваскорларининг янада кенгроқ саҳнада ижод қилишлари учун зарур чора-тадбирларни кўрадилар. Ўз вақтида шундай қилинса, балки, келгусида профессионал бадиий коллектив юзага келишига туртки бўлар.

А. ҚОРЖОВОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ҲЕЧ КИМГА СЕЗДИРМАЙ

Фельетончи луқмаси

Биз ҳамма нарсани ўз номи билан атасак, анча вақтни тежаб қоламиз. Масалан, хандақ нима дегани? Хандақ душман истеҳкомларига яқинлашиш учун қазиладиган зовур. Унинг икки тури бор: биринчиси очиқ, иккинчиси яширин — ҳеч кимга билинтирмай лаҳм кавлаш.

Якшанба куни квартира ҳақини тўламоқчи бўлдим. Бланкани олдиндан тўлдириб, оилам билан хайрлашиб, республикамиз пойтахти марказига қараб йўл олдим.

Энг яқин касса, Инқилоб хиёбонида, автомобиль йўллари институти биносида жойлашган. Лекин касса ишламаяпти.

Яна бир касса марказий универсал магазин яқинида жойлашган. Бу ерда кассир бетоб, деб ёзиб қўйишибди. Унинг рўпарасидаги Давлат банки биносида ҳам касса бор. Лекин бу касса ҳам берк.

«Подъёмник» заводи олдидаги 9 қаватли бинонинг биринчи қаватидаги касса ҳам берк.

Метронинг Ҳамид Олимжон станцияси яқинида яна бир касса бор. Бу ерда «кассир йўқ» деб ёзиб қўйишган.

Госпиталь бозорида ҳам касса бор эди. Ўша жойга йўл олдим. У бутунлай беркитиб қўйилибди.

Карл Маркс кўчаси билан Жуковский кўчаси бурчагида жойлашган кассага эса «бино бузилиши муносабати билан касса беркитилди» деган ёзувни илиб қўйишибди.

Душанба куни ҳамма бемор кассирлар тузалиб ишга чиқишди. Ҳамма кассирлар душанба куни иш жойларини эгаллашди. Шу куни биргина мен эмас, ишни ташлаб келган минглаб тошкентликлар пул тўлашди.

КПСС Марказий Комитетининг 1985 йил ноябрь Пленумидан кейиноқ одамларга хизмат қилинадиган ҳамма жойда иш режими қайта қурилсин, деб қарор қилинган эди. Одамлар ишга зарар етказмаган ҳолда керакли нарсаларни харид қилишлари, агар тўлаш керак бўлса тўлашлари, буюртма беришлари учун шароит яратиш мақсадида шундай қилинган эди. Ниҳоят, керакли одамларга шу куннинг ўзида шикоят қилиш учун иш режими қайта кўриб чиқилган эди. Ҳозир эса манзара бутунлай бошқача.

Омонат кассалар бошқармасининг бошлиғи Светлана Васильевна Шапавалова менинг сарсон-саргардонлигимдан хабар топиб, жуда хафа бўлди, дарҳол чорасини кўришга ваъда берди. Бу жуда яхши.

Лекин шуниси ёмонки, ана шу бошқармага бўйсунувчи одамлар бошлиққа бир оғиз хабар қилмай туриб, биз учун эмас, балки ўзлари учун қулай иш графигини белгиламоқдалар. Яна шуниси ёмонки, қарорлар ва буйруқларнинг улар учун дахли йўқ. Энг ёмони шундаки, уларга бошлиқ гапини ўтказа олмайди, балки улар бошлиққа гапларини ўтказадилар.

Биз вақтни тежаб, бу аҳволни меҳнат интизомининг барбод бўлиши деймиз. Одамлар нима деб ўйлашаркин? Улар нима дейишаркин?

Нима ҳам дейишарди: гапирдик-қуйдик, дейишади-да. Ҳеч бўлмаса газеталарда бошқача-ю, ҳаётда бошқача дейишади.

Шундай дея қайта қуриш ҳақидаги даъватларга қарамай, ишни ташлаб кетаверишади. Чунки чироқ, квартира, сув, телефон учун ҳақ тўламасликнинг иложи йўқ. Сўрамай-нетмай узиб қўйишади. Касса қачон очилишию, қачон беркилишини суриштириб ўтиришмайди.

Лаҳм қазиш буровга билинтирмай бирор жойга кириб бориш деган маънони англатади. Омонат кассалар бошқармасидаги лаҳмчилар эса бирор жойга яширинча киришга уринаётганлари йўқ, аксинча ёлғон-яшиқ гапларни пеш қилиб, одамлардан ўзларини олиб қочмоқдалар. Лекин бу билан ишнинг моҳияти ўзгариб қолмайди. Улар бу ишлари билан халқ хўжалигига жуда катта зарар етказмоқдалар. Худди шу сабабли КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг маълум қарори қабул қилинган эди. Бу қарорни ким орқаворотдан бузаётганлигини аниқлаш ва тегишли тартиб-интизомни қарор топтириш лозим.

Ю. КРУЖИЛИН,
ЎзТАГ мухбири.

СПОРТ

СОВРИНЛИ ЎРИНЛАР

Маълумки, чим хоккейчи йигитларимиз команда ҳисобида спартакиада чемпиони бўлишган эди. Хоккейчи қизларимиз ҳам бўш келишмади. Улар Борисполь шаҳрида учрашувларни кўтаринки руҳда ўтказишди. Вакилларимиз Белоруссия (1:0), Москва (1:1) ва Арманистон (4:0) командалари билан ўйиндан кейин спартакиаданинг кумуш медали совриндори бўлишди.

Тошкентда ўтказилаётган баҳсларда эса республикамиз вакилларига шахсий ҳисобда яна бир бор спартакиаданинг катта олтин медалини қўлга киритиш насиб этди. Лангар билан сакраш устаси, Яхши ният ўйинларининг совриндори Радион Гатаулин беш метру 75 сантиметрли натижа билан ғолиблик супасининг юқори поғонасини эгаллади. Унинг командадоши В. Ишутин бешинчи ўринни эгаллаб, қимматли очколар олиб берди.

Узунликка сакрашда арманистонлик Р. Эммиянга бас келадиган спортчи топилмади. У 7 метр 96 сантиметрли натижа билан зафар қучди. 10 километрга югурганлар орасида О. Друнина (РСФСР) маҳорат кўрсатиб, олтин медаль соҳиби бўлди.

Редактор
Л. ҚАЮМОВ.

ЗАНГОРИ ЭКРАН ҲАФТАЛИГИ

22 сентябрь, душанба

МОСКВА-I. 9.00 — «Время». 9.50 — Футбол шарҳи. 10.20— «Танишинг, ёш кинематографчилар». 11.35 — ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 —«Қишлоқ истиқболлари». 15.55 — «Оналарнинг мактаби». 16.30 — «Горнчилар, қаердасиз!» 17.00 — Киноочерк. 17.20 — «Дастхат». Адабий викторина. 18.35 — Ҳужжатли фильм. 18.45 — Жадаллаштириш. 19.15 — «Дунё воқеалари». 19.35 — Д. Шостакович асарларидан. 20.15 — «Оталар ва болалар». Бадиий фильм, 1-серия. 21.30 — «Время». 22.05 — «Куз шамоли». Телеспектакль. 23.20 — Футбол шарҳи. 23.50 — «Дунё воқеалари».

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Ҳужжатли фильм. 9.35—Тарих. 10.05—«Рус тили». 11.05 — Физика. 11.35 — Астрономия. 12.05 — «Фан ва турмуш». 13.10 — Ўқитувчи экрани. 13.40 — Ўқув кўрсатуви. 14.10 — Ўқитувчига музика сабоғи. 15.05 — Ўқувчиларга физиология ва гигиена ҳақида. 15.35 — А. Сурков поэзияси. 16.20 — ва 18.30 — Янгиликлар. 18.45 — «Совет Иттифоқига хизмат қиламан!». 19.45 — «Здоровье». 20.30 — «Хайрли тун, кичкинтойлар!» 20.45 — «Халқаро панорама». 21.30 — «Время». 22.05 — «Хон Аспаруҳ». Бадиий фильм, 1-серия. 23.25 — Концерт. 00.15 — Футбол. «Динамо» (М) — «Спартак»

ТОШКЕНТ-I. 7.25 — Ритмик гимнастика. 7,50 — «Салом, кичкинтойлар!» 8.00 — «Ватанимни шарафлайман». 8.10 — Ота-оналарга болалар ҳақида. 8.20 — «Тонгги тароналар». 8.30 — «Ахборот». 8.50 —Ҳужжатли фильм. 16.35 — Информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари. 17.05 — Ҳужжатли фильм. 17.30 — Рус адабиёти. 18.00 — Янгиликлар. 18.10 — Болалар учун фильм. 18.20 — Ёзувчилар —болаларга. 19.00 — «Ёшлик». 19.30 — «Ахборот». 19.45 — Усмон Носир ижоди. 20.30 — «Ахборот». 20.50 — Концерт. 21.30 — «Время». 22.05 — «Уйланиш». Бадиий фильм. 23.40— «Бугун оламда нима гап?»

ТОШКЕНТ-II. 19.30 — «Зарница — 86». 20.00 — «Ер ва эл». 20.40 — Ритмик гимнастика. 21.00 — «Тошкент — Тюменьга». 21.30 — «Время».

23 сентябрь, сешанба

МОСКВА-I. 9.00 — «Время». 9.45 — Шахмат. Жаҳон чемпионати. 10.00 — «Горнчилар, қаердасиз!». 10.30 — «Куз шамоли». Телеспектакль. 11.45 — ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар. 16.05 — Концерт. 16.25— Ҳужжатли фильм. 17.00 — «Нега ва нима учун». 17.30 — Фильм-концерт. 18.15 — «Ишчилар йиғилиши». 19.15 — «Дунё воқеалари». 19.30 — Шу куннинг почтаси. 20.00 — В. Ковтун чалади. 20.20 — «Оталар ва болалар». Бадиий фильм, 2-серия. 21.30 — «Время». 22.05 — Ёзувчи Фёдор Абрамов билан учрашувлар. 23.05 — «Дунё воқеалари». 23.20 — Шахмат. Жаҳон чемпионати.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Илмий-оммабоп фильм. 9.35 — Ўқув кўрсатуви. 9.55 — Илмий-оммабоп фильм. 11.05 — Ф. М. Достоевский. «Жиноят ва жазо». 11.36 — Тарих. 12.05 — «Шахмат мактаби». 13.10 — Ўқитувчи экрани. 13.30 — Ботаника. 14.20 — XVIII аср рус тасвирий санъати. 15.10 — А. Н. Островский ҳаёти. 16.20 — ва 18.30 — Янгиликлар. 18.45 — «Ҳамма учун ва ҳар бир киши учун». 19.15 — Концерт. 19.35 — «Нотўғри тушунчага қарши далиллар». 20.30 — «Хайрли тун, кичкинтойлар!» 20.50 — Ритмик гимнастика. 21.20 — Ҳужжатли фильм. 21.30 — «Время». 22.05 — «Хон Аспаруҳ». Бадиий фильм. 23.25 — Рус шишаси.

ТОШКЕНТ-I. 7.25 — Ритмик гимнастика. 7.50 — «Салом, кичкинтойлар!» 8.00 — «Пионер телетайпи». 8.10 — Телефильм. 8.20 — «Тонгги тароналар» 8.30 «Ахборот». 8.50 — Телефильм. 18.35 — Математика. 17.05 — Телефильм. 17.30 — Совет давлати ва ҳуқуқи асослари. 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — Мультфильм. 18.35 — «Тенгдош». 19.10 — Ҳужжатли фильм. 19.30 —«Ахборот». 19.45 — «Ёшлик». 20.30 — «Ахборот». 20.50 — «Рақслар гулдастаси». 21.30 — «Время». 22.05 — «Совет Иттифоқи элчиси». Бадиий фильм.

ТОШКЕНТ-II. 19.30 — «Паролнинг ҳожати йўқ». Бадиий фильм. 20.40 — «Спорт кинопанорамаси». 21.30 — «Время».

24 сентябрь, чоршанба

МОСКВА-I. 9.00 — «Время». 9.45 — Концерт. 10.10 — «Саёҳатчилар клуби». 11.10 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар. 16.05 — Болалар учун фильм. 17.25 — Мухбирларимиз ҳикоя қиладилар. 17.55 — Концерт. 18.45— «Фан ва турмуш». 19.15 — «Дунё воқеалари». 19.30 — Мультфильм. 19.40 — «Дунё ва ёшлар». 20.15 — «Оталар ва болалар». Бадиий фильм, 3-серия. 21.30 — «Время». 22.05 — СССРда Болгария маданияти кунларининг очилиши. 23.45 — «Дунё воқеалари».

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Илмий-оммабоп фильм. 9.35 — Информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари. 10.05 — Немис тили. 11.05 — Илмий-оммабоп фильм. 11.35 — Умумий биология. 12.05 — «Сиз яратган боғ». 13.10 — Ўқитувчи экрани. 13.30 — И. Уткин ва Д. Алтаузен поэзияси. 14.10 — Сенинг ленинча кутубхонанг. 15.10 — А. Н. Островский ҳаёти. 16.10 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.50 — Ҳужжатли фильм. 19.00 — «Музикали киоск». 19.30 — «Қишлоқ янгиликлари». 20.30 — «Хайрли тун, кичкинтойлар!» 20.45 — Оилавий турмуш этикаси ва психологияси. 21.15 — Халқ куйлари. 21.30 — «Время». 22.05 — «Тоннель охиридаги ёруғлик». Бадиий фильм.

ТОШКЕНТ-I. 7.25 — Ритмик гимнастика. 7.50 — «Салом, кичкинтойлар!» 8.00 — «Ижод ва изланиш». 8.20 — «Тонгги тароналар». 8.30 — «Ахборот». 8.50 — Телефильм. 18.35 — Эстетика асослари. 17.05 — «Пионер телетайпи». 17.15 — Ҳужжатли фильм. 17.30 —Адабиёт. 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — «Ўқувчилар бригадасида». 18.45 — Қўғирчоқ фильм. 19.00 — «Интенсивлаш — беш йиллик шиори». 19.30 — «Ахборот». 19.45 — Телефильм. 20.00 — «Совет турмуш тарзи». 20.30 — «Ахборот». 20.50 — Лирик концерт. 21.30 — «Время». 22.05 — «Хирмонингизга барака!» 22.25 — «Бўстон». 23.25 — «Бугун оламда нима гап?»

ТОШКЕНТ-II. 19.30 — «Паролнинг ҳожати йўқ». Бадиий фильм, 2-серия. 21.00 — «Дам олиш маршрутлари бўйлаб». 21.30 — «Время».

25 сентябрь, пайшанба

МОСКВА-I. 9.00 — «Время». 9.45 — Шахмат. Жаҳон чемпионати. 10.00 — Грузин халқ рақслари. 10.35 — «Мўъжизасиз-мўъжизалар». 11.35 —Концерт. 12.30 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар. 15.55 — «Ерда, самода ва денгизда». 16.25 — Концерт. 16.50 — «Биргаликда ўйлайлик». 17.45 — Волейбол. Жаҳон чемпионати. 18.30 — «Ўзаро ҳамжиҳатлик». 19.15— «Дунё воқеалари». 19.30 — «Агросаноат: бугун ва эртага». 20.00 — Футбол. Европа чемпионати. Исландия — СССР. 21.30 — «Время». 22.05 — Ҳужжатли фильм. 00.10 — Шахмат. Жаҳон чемпионати.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Ҳужжатли фильм. 9.35 — Ўқув кўрсатуви. 10.05 — Испан тили. 11.05 — Тарих. 11.35 — Оилавий турмуш этикаси ва психологияси. 12.05 — «Рус санъати». 13.10 —«Хушёрлик — ҳаёт нормаси». 14.10 — «Оғиш бурчаги». Бадиий фильм, 1 ва 2-сериялар. 16.25 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.45 — Ритмик гимнастика. 19.15 — Концерт. 20.30 —«Хайрли тун, кичкинтойлар!». 20.45 — «Поэзия». 21.30 — «Время». 22.05 — Спорт программаси.

ТОШКЕНТ-I. 7.25 — Ритмик гимнастика. 7.50 — «Салом, кичкинтойлар!» 8.00 — «Ўринбосарлар улғаймоқда». 8.20 — «Тонгги тароналар». 8.30 — «Ахборот». 8.50 — Ҳужжатли фильм. 16.35 — География. 17.05 — Фильм-концерт. 17.30 — «Оналар мактаби». 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — Мультфильм. 18.30 — «Пионерлар мамлакатида». 19.00 — «Совет Ўзбекистони санъати» журнали — меҳмонимиз». 19.30 — «Ахборот». 19.45 — Телефильм. 20.00 — Футбол. «Пахтакор»— «Ростсельмаш». 20.50 — «Ахборот». 21.10 — Илмий-оммабоп фильм. 21.30 — «Время». 22.05 — «Ахборот» танқид қилади...» 22.25 — «Дўстларимиз даврасида».

ТОШКЕНТ-II. 19.30 — «Гўзаллик оламига саёҳат». 20.00 — «Хушёрлик — ҳаёт мезони». 20.35 — Реклама. 20.45 —Телефильм. 21.00 — «Озиқ-овқат программаси — умумхалқ иши».

26 сентябрь, жума

МОСКВА-I. 9.00 — «Время». 9.45 — Ҳужжатли фильм. 10.15 — «Дунё ва ёшлар». 10.50 — Мультфильм. 11.20 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар. 16.20 — Концерт. 16.45 — «Рус тили». 17.15 — «Тоғлар таронаси». 17.35 — Ҳужжатли фильм. 18.10 — Волейбол. Жаҳон чемпионати. 18.55 — Илмий-оммабоп фильм. 19.15 — «Дунё воқеалари». 19.30 — «Муаммолар — изланишлар—ечимлар». 20.20 — «Оталар ва болалар». Бадиий фильм. 4-серия. 21.30 — «Время». 22.05 — «Италияликларнинг Россиядаги ғаройиб саргузаштлари». Кинокомедия. 23.45 — «Дунё воқеалари». 24.00 — Концерт.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Ҳужжатли фильм. 9.35 — Тарих. 10.05 — Инглиз тили. 11.05 — Физика. 11.35— И. А. Крилов масаллари. 12.00 — «Фан ва турмуш». 13.00 — Ўқитувчи экрани. 13.25 — Табиатшунослик. 13.45 — С. Аксаков. Ҳаёти ва ижоди. 15.25 — Д. Шостакович. 7-симфония. 16.10 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.40 — Қишки вақтга ўтиш ҳақида. 18.55 — «Жаҳон музика маданияти хазинасидан». 19.30 — «Саёҳатчилар клуби». 20.30 — «Хайрли тун, кичкинтойлар!». 20.45 — «Тасвирий санъат». 21.30 — «Время». 22.05 — Спорт программаси.

ТОШКЕНТ-I. 7.25 — Ритмик гимнастика. 7.50 — «Салом, кичкинтойлар!». 8.00 — «Комсомол ишлари ва изланишлари». 8.10 — «Янги китоблар». 8.20 — «Тонгги тароналар». 8.30 — «Ахборот». 8.50 — Телефильм. 16.35 — Болалар учун фильм. 17.05 — Телефильм. 17.20 — «Г. Лопатин— ҳаёт лавҳалари». 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — Мультфильмлар 18.40 — Болалар учун концерт. 19.00 — «Ёшлик». 19.30 — «Ахборот». 19.45 — «Савол беринг — жавоб берамиз». 20.30 — «Ахборот». 20.50 — «Доира усуллари». 21.20 — Телефильм. 21.30 — «Время». 22.05 — «Тил — маданият кўзгуси». 22.35 — «Дўстлик экрани».

ТОШКЕНТ-II. 19.30 — Болалар учун фильм. 20.30 — Ритмик гимнастика. 20.50 — «Тошкент ва тошкентликлар». 21.30 — «Время».

27 сентябрь, шанба

МОСКВА-I. 9.00 — «Время». 9.40 — Шахмат. Жаҳон чемпионати. 9.55 — Ҳужжатли фильм. 10.15 — АВВГДейка». 10.45 — Халқ ижодиёти II Бутуниттифоқ фестивали. 11.15 — «Инсон. Ер. Коинот». 12.00 — «Ҳайвонот оламида». 13.00 — «Шанба — ота-оналар куни». 14.00 — Мультфильм. 14.15 — Пропагандистлар кунига бағишланган концерт. 15.15 — «Дунё воқеалари». 15.30 — «Ҳамма учун ва ҳар бир киши учун». 16.00 — «Афғонистон: ислом дини ҳақида ҳақиқат ва ёлғон». 17.00 — Киноафиша. 18.00 — Қишки вақтга ўтиш ҳақида. 18.15 — «Иван Грозний». Бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар. 21.30 — «Время». 22.05 — «Шанба оқшомида». 23.05 — Шахмат. Жаҳон чемпионати 23.20 — Янгиликлар. 23.25 — «Граф Нулин». Фильм-балет. 00.10 — Волейбол. Жаҳон чемпионати.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — «Илмий-оммабоп фильм. 9.30 — Ритмик гимнастика. 10.15 — Тонгги почта». 10.45 — «Сиз яратган боғ». 11.15 — Қозоғистон телевидениесининг программаси. 12.45 — «Окена». Бадиий фильм. 14.10 — Концерт. 14.25 — Эртак ҳузурида меҳмонда. 15.55 — В. Камишев чалади. 16.05— «Фан ва техника». 16.15 — «Машҳур асарлар. Машҳур ижрочилар». 16.55 — «Терговни билимдонлар олиб боради». Телеспектакль, 1-серия. 18.35 — «Ғолиблар». 19.55 — М. Тожиев. 3-симфония. 20.30 — «Хайрли тун, кичкинтойлар». 20.45 — Концерт 21.30 — «Время». 22.05 — Спорт программаси.

ТОШКЕНТ-I. 7.25—Ритмик гимнастика. 7.50 — «Салом, кичкинтойлар!». 8.00 — Мактаб ўқувчилари учун. 8.10 — Ҳужжатли фильм. 8.20 — «Тонгги тароналар». 8.30 — «Ахборот». 8.50 -- Телефильм. 9.00 —«Время». 9.40 — Ҳужжатли фильм. 10.00 — «Бугун — Жаҳон туризм куни». 10.45 — «Дерсу Узала». Бадиий фильм. 1-серия. 11.55 — «Дам олиш маскани». 12.15 — «Нурхон». Спектакль. 14.20 — Назарий ва амалий механика бўйича IV Бутуниттифоқ съезди. 14.50 — «Буни ҳамма билиши ва уддалаши керак». 18.05 — Мультфильмлар. 18.30 — «Санъат ғунчалари». 19.00 — «Хат ва ҳаёт». 19.30 — «Ахборот». 19.45 — Ҳужжатли фильм. 20.00 «Бугун — Пропагандистлар куни». 20.30 — «Ахборот». 20.50 — Концерт. 21.30 — «Время». 22.05 — «Қариялар учун эрмак». Бадиий фильм.

ДУШАНБА. 17.20 — «Ильич набиралари». 17.50 — «Тинчлик йилидан Тинчлик асрига». 18.50 — Реклама. 19.00 — «Новости». 19.20 — «Бугун —Пропагандистлар куни». 19.55 — Ижод саҳифалари. 20.30 —«Ахбор». 20.50 — Концерт. 21.30— «Время». 22.05 — «Эртанги кун дарслари». Бадиий фильм. 23.10 — Янгиликлар.

28 сентябрь, якшанба

МОСКВА-I. 9.00 — «Время». 9.40 — Ритмик гимнастика. 10.10 — «Спортлото». 10.20 — «Будильник». 10.50 — «Совет Иттифоқига хизмат қиламан!». 11.50 — «Тонгги почта». 12.20 — «Саёҳатчилар клуби». 13.20 — «Музикали киоск». 13.50 — «Қишлоқ янгиликлари». 14.50 — «Бугун — Машинасозлар куни». 15.05 — «Сизга манзур адабиётлар». 15.50 — «Ғоя талаб этилади». 16.45 — ХХР цирки артистларининг чиқиши. 18.05 — «Бизнинг уй». 18.35 — «Халқаро панорама». 19.20 — Мультфильмлар. 19.50 — «Кинопанорама». 21.30 — «Время». 22.05 — «Оперетта шинавандаларига». 23.00 — Ҳужжатли фильм. 24.00 — Янгиликлар.

МОСКВА-II. 9.00 — «Зарядкага сафланинг!». 9.20 — «Рус тили». 9.50 — Р. Шуман. 2-симфония. 10.30 — Украина телевидениесининг программаси. 11.30 — Мухбирларимиз ҳикоя қиладилар. 12.00 — «Қайтиш нуқтаси». 13.00 — «Яна бир бор севги ҳақида». Бадиий фильм. 14.35 — «Жаҳон музика маданияти хазинасидан». 15.10 — Реклама. 15.15 — Концерт. 16.05 —«Терговни билимдонлар олиб боради». Телеспектакль, 2-серия. 17.35 — Концерт. 19.30 — «Мўъжизасиз-мўъжизалар». 20.30 — «Хайрли тун, кичкинтойлар!». 20.40 — «Дунё ва ёшлар». 21.20 — Илмий-оммабоп фильм. 21.30 — «Время». 22.05 — «Ғаройиб катталар». Бадиий фильм. 23.25 — СССР халқлари спартакиадаси.

ТОШКЕНТ-I. 7.25 — Ритмик гимнастика. 7.50 — Машинасозлар кунига бағишланган кинопрограмма. 8.20 — «Тонгги тароналар». 8.30 — «Ахборот». 8.50 — Телефильм. 9.00 «Время». 9.40 — «Биргаликда куйлаймиз». 10.00 — «Истеъдод». 10.20 — «Шахмат мактаби». 10.50 — Врач маслаҳати. 11.00 — «Войчечак». 11.30 —«Дерсу Узала». Бадиий фильм. 2-серия. 12.40 — «Светофор». 13.40 — Реклама. 18.30 — Футбол. «Пахтакор» — «Динамо». 18.50 — Телефильм. 19.00 — «Бугун — Машинасозлар куни». 19.30 — «Ахборот». 19.45 — «Мультипанорама». 20.30 — «Ахборот». 20.50 — Концерт. 21.30 — «Время». 22.05 — «Инсон ва замин». 23.35 — «Операция «ы» ва Шурикнинг бошқа саргузаштлари». Бадиий фильм.

ФРУНЗЕ. 17.05 — Мультфильм. 17.15 — «Новинки» киноклуби. 18.25 — «Қурилиш ва архитектура». 18.35 — «Халқаро панорама». 19.20 — Қишга тайёргарлик бўйича телерейд. 19.50 — Концерт. 20.30 — «Чабит». Телеальманах. 21.30 — «Время». 22.05 — «Ҳам ҳаёт, ҳам кўз ёшлари, ҳам севги». Бадиий фильм.

Р. — 08998. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Б. — 214. ИНДЕКС 64583. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12